

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra pracovního práva a práva sociálního zabezpečení

DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY

Bakalářská práce

Autor práce: Monika Hlávková

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Bc. Ilona Kostadinovová

2021 Plzeň

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Monika HLÁVKOVÁ**
Osobní číslo: **R18B0178P**
Studijní program: **B6804 Právní specializace**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Téma práce: **Dávky státní sociální podpory**
Zadávající katedra: **Katedra pracovního práva a práva sociálního zabezpečení**

Zásady pro vypracování

TEORETICKÁ ČÁST

1. Státní sociální podpora
2. Vymezení základních pojmů
 - 2.1. Rodina
 - 2.2. Nezaopatřené dítě
 - 2.3. Vydělečná činnost
 - 2.4. Životní minimum
 - 2.5. Existenční minimum
3. Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře
4. Dávky státní sociální podpory
 - 4.1. Dávky poskytované v závislosti na výši příjmu
 - 4.1.1 Přídavek na dítě
 - 4.1.2 Příspěvek na bydlení
 - 4.1.3 Porodné
 - 4.2. Ostatní dávky
 - 4.2.2 Rodičovský příspěvek
 - 4.2.3 Pohřebné
5. Nárok na dávku a její výplatu
6. Orgány rozhodující o dávkách (Veřejná správa – orgány rozhodující o dávkách)
7. Sociální zabezpečení v rámci Evropské unie

PRAKTICKÁ ČÁST

1. Komparace sociálních dávek v České republice a Rakousku
 - 1.1. Přídavek na dítě / Familienbeihilfe
 - 1.2. Příspěvek na bydlení / Wohngeld
 - 1.3. Porodné / Sachleistungen
 - 1.4. Rodičovský příspěvek / Kinderbetreuungsgeld
 - 1.5. Pohřebné / Bestattungskosten

Rozsah bakalářské práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- BŘESKÁ, Naděžda, BURDOVÁ, Eva, VRÁNOVÁ, Lucie. Státní sociální podpora. *Státní sociální podpora*. 8. aktualizované a doplněné vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2003. ISBN 80-7263-159-4
- BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu*. Ostrava: Sagit, 1995. A5. ISBN 80-857-8957-4
- KREBS, Vojtěch, PRŮŠA, Ladislav. *Státní sociální podpora*. Praha: Grada, 2002. Právo pro každého (Grada). ISBN 80-247-0065-4
- MATĚJKOVÁ, Barbora, PALONCYOVÁ, Jana. Rodinná politika ve vybraných evropských zemích s ohledem na situaci v České republice. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005. ISBN 80-210-3630-3

Vedoucí bakalářské práce: **Bc. et Mgr. Ilona Kostadinovová**
Katedra pracovního práva a práva sociálního zabezpečení

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2021**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. Jarmila Pavlátová, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 2. září 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou prací na téma „Dávky státní sociální podpory“ vypracovala samostatně. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce byly řádně odcitovány a uvedeny v seznamu použité literatury.

V Plzni dne 31. 3. 2021

Hlávková
Monika Hlávková

Poděkování

Děkuji paní Mgr. et Bc. Iloně Kostadinovové, vedoucí mé bakalářské práce za cenné připomínky a účinnou pomoc při zpracování. Zároveň děkuji za poskytnuté rady a praktické zkušenosti panu JUDr. Tomáši Loudovi, CSc.

OBSAH

ÚVOD	7
1 TEORETICKÁ ČÁST	9
1.1 Státní sociální podpora.....	9
1.2 Vymezení základních pojmů.....	11
1.2.1 Rodina.....	11
1.2.2 Nezaopatřené dítě	11
1.2.3 Výdělečná činnost	12
1.2.4 Životní minimum.....	13
1.2.5 Existenční minimum.....	13
1.3 Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře	14
1.4 Dávky státní sociální podpory	17
1.4.1 Dávky poskytované v závislosti na výši příjmu	17
1.4.1.1 Přídavek na dítě	17
1.4.1.2 Příspěvek na bydlení	18
1.4.1.3 Porodné	21
1.4.2 Ostatní dávky.....	21
1.4.2.1 Rodičovský příspěvek.....	21
1.4.2.2 Pohřebné	23
1.5 Nárok na dávku a její výplatu	24
1.6 Orgány rozhodující o dávkách.....	28
1.7 Sociální zabezpečení v rámci Evropské unie.....	30
2 PRAKTICKÁ ČÁST	34
2.1 Komparace sociálních dávek v České republice a Rakousku	34
2.1.1 Přídavek na dítě / Familienbeihilfe.....	35
2.1.2 Příspěvek na bydlení / Wohngeld.....	38
2.1.3 Porodné / Sachleistungen	43
2.1.4 Rodičovský příspěvek / Kinderbetreuungsgeld.....	43
2.1.5 Pohřebné / Bestattungskosten.....	46
2.2 Zhodnocení komparace	47
ZÁVĚR.....	48
CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ.....	50
POUŽITÉ PRAMENY	51
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	55
SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ.....	56

ÚVOD

V současné době je pojem státní sociální podpora častým předmětem diskuzí, nejen mezi odborníky, ale i širokou veřejností a aktuální situace ohledně epidemie nemoci COVID-19 tomu velmi napomáhá. Celý život jsme vystavováni mnohdy nečekaným situacím, které nás mohou stát nemalé finanční náklady. V těžkých životních situacích se smíme obrátit i na stát, který nám právě na základě dávek státní sociální podpory může podat pomocnou ruku.

Téma „Dávky státní sociální podpory“ jsem si pro svoji bakalářskou práci vybrala hlavně z důvodu jeho důležitosti a skutečnosti, že se zkrátka dotýká nás všech. Ať už se jedná o zabezpečení správného chodu domácnosti, narození dítěte a jeho následný duševní a fyzický vývoj či úmrtí v rodině. Tyto dávky jsou adresovány především rodinám s nezaopatřenými dětmi, a to na základě skutečnosti, že základem společnosti každého vyspělého státu je rodina.

V posledních letech se největší pozornosti dostává právě rodinné politice, jejíž správné nastavení ovlivňuje nejen rodiny dosavadní, ale i ty nastávající. Ochrana a pocit podpory ze strany státu, může být dobrým podnětem pro mladé páry k zakládání vlastních rodin, což je kvůli nízké porodnosti a stárnutí obyvatelstva žádoucí.

Postupné změny a rozvoj nejen státu, ale i světa vede k přehodnocování priorit lidí. Především tedy pracovního života a odsouvání rodičovství na později, což může být zapříčiněno zvyšujícími se náklady na rodinný život. Stále častějším se tedy stává snaha o skloubení rodinného života a pracovní kariéry.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část, které se dále systematicky dělí do devíti kapitol.

V teoretické části se odkazují převážně na platnou právní úpravu s ohledem na judikaturu, a to i vzhledem k výše uvedené nemoci, která s sebou přinesla mnoho změn. Úkolem této části je seznámit čtenáře se systémem státní sociální podpory, o které má většina občanů pouze rámcovou představu. Hned první dvě kapitoly se zabývají charakteristikou státní sociální podpory a vymezením základních pojmů, mezi které patří např. nezaopatřené dítě, výdělečná činnost či existenční minimum. Třetí kapitola podrobně rozebírá zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, jehož ustanovení nás provází celou bakalářskou prací. Čtvrtá kapitola člení a podrobně popisuje jednotlivé dávky tohoto systému, které jsou rozděleny na dávky poskytované v závislosti na výši příjmu a ostatní dávky. Následující kapitola pak řeší problematiku nároku na dávku a její výplatu. Šestá kapitola vymezuje jednotlivé orgány rozhodující, o již výše zmíněných dávkách a poslední kapitola poukazuje na sociální zabezpečení v rámci Evropské unie.

Hlavním cílem a zároveň praktickou částí je komparace vybraných typů finanční podpory v České republice a Rakousku. Jedná se o dávky: Familienbeihilfe, Wohngeld, Sachleistungen, Kinderbetreuungsgeld a Bestattungskosten, které jsou odrazem příspěvků českých. Pro samotné porovnání budou klíčové podmínky nároku na jednotlivé dávky a jejich výše. Základem je poukázat na podobnost či naopak rozdílnost dávek a následně zhodnotit, který stát nabízí vhodnější podmínky pro rodinný život. Opomenut nebude ani vlastní návrh na možné vylepšení současné situace.

Vzhledem k tomu, že jsem vyrůstala 15 km od rakouských hranic a téměř 100 km od hlavního města Vídně by mi tato práce také mohla objasnit často slýchávanou větu: „Vždyť oni jezdí za prací do Rakouska, mají přídavky na děti a další benefity, můžou si to dovolit.“

Právní stav zpracování této bakalářské práce je platný k 31. 3. 2021.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Státní sociální podpora

System státní sociální podpory v České republice tvoří soubor sociálních dávek, kde se samotný stát v celém rozsahu podílí na krytí nákladů základních potřeb rodin a nezaopatřených dětí. Státu tedy nevzniká jen povinnost uhradit náklady na dávky, ale i náklady související s jejich řízením. Právě z důvodu financování ze státního rozpočtu, kdy velkou roli hrají daňový poplatníci, můžeme hovořit o výrazu společenské solidarity mezi občany s vyššími a nižšími příjmy či úplnými rodinami a bezdětnými manžely.¹

Zde má zásadní roli zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, který byl v České republice přijat dne 26. května 1995. Přijetí tohoto zákona znamenalo sjednocení dosavadní nejednotnosti právní úpravy. Do té doby byly některé dávky vypláceny pod podmínkou účasti na nemocenském či důchodovém pojištění a možnost výplat dávek měli i zaměstnavatelé, ozbrojené složky, úřady apod. Na základě poznatků z praxe s cílem upřesnit a zjednodušit některá ustanovení, byl tento zákon k dnešnímu dni již několikrát novelizován. Naposledy zákonem č. 540/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v souvislosti s paušální daní², a dále nařízením vlády č. 580/2020 Sb., kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2021 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení.³

Zákon o státní sociální podpoře dělí dávky sociální podpory na:

a) *Dávky poskytované v závislosti na výši příjmu*

1. *přídavek na dítě,*
2. *příspěvek na bydlení,*
3. *porodné,*

b) *Ostatní dávky*

1. *rodičovský příspěvek,*
2. *pohřebné.*⁴

¹ BŘESKÁ, Naděžda, Eva BURDOVÁ a Lucie VRÁNOVÁ. Státní sociální podpora. *Státní sociální podpora*. 8. aktualizované a doplněné vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2003, s. 7. ISBN 80-7263-159-4.

² Zákon č. 540/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v souvislosti s paušální daní. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. ledna 2021.

³ Nařízení vlády č. 580/2020 Sb., kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2021 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. ledna 2021.

⁴ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

Hlavním kritériem pro přiznání většiny dávek státní sociální podpory je výše příjmu konkrétní domácnosti, který je pro jednotlivé dávky limitován částkou odpovídající výši životního minima rodiny a následně násoben předem stanoveným koeficientem. Tato skutečnost má kladný vliv na reakci při změně v příjmové situaci rodiny či automatickém zvyšování dávek.⁵

Zákon č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu v § 1 odst. 1 uvádí: „*Tento zákon stanoví životní minimum jako minimální hranici peněžních příjmů (dále jen "příjem") fyzických osob (dále jen "osoba") k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb a existenční minimum jako minimální hranici příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití.*“⁶ Částka životního minima jednotlivce nyní činí 3 860 Kč měsíčně a v případě existenčního minima se jedná o částku 2 490 Kč. Tyto částky platí od 1. dubna 2020 na základě nařízení vlády č. 61/2020 Sb. o zvýšení částek životního minima a existenčního minima ze dne 17. února 2020.⁷ Velký vliv na tuto skutečnost měla situace ohledně epidemie nemoci COVID-19, díky které byly částky po více než osmi letech zvýšeny.

⁵ KREBS, Vojtěch, PRŮŠA, Ladislav. *Státní sociální podpora*. Praha: Grada, 2002, s. 23. Právo pro každého (Grada). ISBN 80-247-0065-4.

⁶ Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. ledna 2007

⁷ Nařízení vlády č. 61/2020 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. dubna 2020

1.2 Vymezení základních pojmů

1.2.1 Rodina

„Rodina je přirozená věc a ten, kdo má zdravý rozum, ji podporuje.“⁸

Úvodem bych ráda poukázala na distanci jednoznačné definice pojmu rodina v českém právním řádu. Ohlédneme-li se do minulosti, tak v České republice bylo rodinné právo upraveno zákonem o rodině z roku 1963, ve kterém tento základní pojem také není definován. Zákon o rodině i některé další právní předpisy byly nahrazeny v roce 2012, kdy došlo k přijetí nového občanského zákoníku.

Giddens ve své knize Sociologie charakterizuje rodinu následovně: *„Rodina je skupina osob spojených přímým příbuzenstvím, jejíž dospělí členové a členky na sebe berou zodpovědnost za děti.“⁹* Z tohoto tvrzení vyplývá, že se jedná o skupinu osob přímo spojenou pouty pokrevního příbuzenství či právních svazků.

Rodinu lze označit za primární společenskou skupinu s hlavními funkcemi reprodukce, výchovy, socializace a přenosu kulturních vzorů. V rodině nedochází jen k formování osobnosti dítěte, ale prožíváme v ní všechny fáze našeho života. Za nejuživnější lze považovat tzv. nukleární či atomární rodinu, která označuje soužití rodičů a nezaopatřených dětí ve společné domácnosti.¹⁰

Nejdůležitějším posláním rodiny je zejména péče a ochrana osob, které nejsou schopny se sami o sebe postarat. Je však žádoucí, aby tuto péči určitým způsobem pociťovali všichni členové rodiny.

1.2.2 Nezaopatřené dítě

Definici k pojmu nezaopatřené dítě můžeme shledat hned ve dvou zákonech, a to v zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře a zákoně č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Dle těchto dvou zákonů je za nezaopatřené dítě považováno dítě do skončení povinné školní docházky a poté i v případě soustavné přípravy na budoucí povolání (nejdéle však do 26. roku věku). Výjimkou je i nemoc či úraz, kvůli kterému se dítě nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání, popř. z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.¹¹

⁸ OSBORNE, Richard. *Sociologie*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007, s. 7. ISBN 978-80-7367-258-4.

⁹ GIDDENS, Anthony. *Sociologie: Revidované vydání Philipem W. Suttonem ; [přeložil kolektiv překladatelek ve složení Tereza Jiroutová Kynčlová]*. Praha: Argo, 2013, s. 308-309. ISBN 978-80-257-0807-1.

¹⁰ KREBS, Vojtěch, PRŮŠA, Ladislav. *Státní sociální podpora*. Praha: Grada, 2002, s. 23. Právo pro každého (Grada). ISBN 80-247-0065-4.

¹¹ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995; Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 4. srpna 1995

Právě na základě chybějící specifikace pojmu nemoc a úraz, rozhoduje kvalifikované posouzení lékaře, zda nemoc či úraz brání dítěti být výdělečně činným nebo se připravovat na budoucí povolání.¹² Taktéž posouzení dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu, které může bránit ve výkonu soustavné výdělečné činnosti přísluší lékaři okresní správy sociálního zabezpečení.¹³ Zde bych ráda zmínila zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, kde je pro nás v tuto chvíli důležitý § 8, který podrobně popisuje posuzování zdravotního stavu a pracovní neschopnosti.¹⁴ Naopak za nezaopatřené dítě nelze považovat dítě, které je poživitelem invalidního důchodu třetího stupně.

Existuje také výjimka, kdy je za nezaopatřené dítě považován jedinec po skončení povinné školní docházky do 18 let, který je veden u krajské pobočky Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, a to z důvodu nedostatečného nároku na podporu v nezaměstnanosti či rekvalifikaci.¹⁵

1.2.3 Výdělečná činnost

Právě na výdělečné činnosti je závislá většina dávek státní sociální podpory, a proto ji podrobněji popisuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. S výjimkou OSVČ se výdělečnou činností rozumí činnost občana vykonávaná na území České republiky, která zakládá účast na nemocenském pojištění dle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Činnost musí být vykonávaná v takovém rozsahu a za takových podmínek, aby účast na tomto pojištění zakládala. Nelze sem řadit příležitostná či nahodilá zaměstnání, které trvají jen velmi krátkou dobu.¹⁶

U osob samostatně výdělečně činných je jejich výdělečná činnost podmíněna účastí na důchodovém pojištění, a to dle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Výše uvedené nemocenské pojištění je u OSVČ dobrovolné, a proto jím nejsou vázány všechny osoby tuto činnost vykonávající.¹⁷

V neposlední řadě se za výdělečnou činnost považuje činnost vykonávaná v zahraničí, jejímž účelem je dosažení zisku. Pro účely státní sociální podpory se vždy jedná vždy o činnost výdělečnou, a proto není nutné její druh a rozsah dále zkoumat.

¹² BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu. 2.*, přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 43. A5. ISBN 80-85789-82-5.

¹³ Tamtéž

¹⁴ Zákon č. 582/1991 Sb. o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 17. prosince 1991

¹⁵ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

¹⁶ BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu. 2.*, přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 42. A5. ISBN 80-85789-82-5.

¹⁷ Výdělečná činnost. *Vyplata.cz* [online]. Praha: Vyplata.cz s.r.o., 2018 [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <https://www.vyplata.cz/statnisocialnipodpora/vydelecnacinnost.php>

Jednoduše lze říci, že se výdělečnou činností rozumí každá právem dovolená činnost, která je vykonávána za účelem obohacení se. Vychází z předpisů o účasti na nemocenském či důchodovém pojištění a rozlišuje, na jakém území je činnost vykonávána.¹⁸

1.2.4 Životní minimum

Životní minimum lze označit za stavební kámen pro vznik nároku na dávky státní sociální podpory. Jedná se o společensky uznanou a zákonem stanovenou minimální hranici peněžních příjmů.¹⁹ Nastane-li situace, kdy příjem občana či rodiny klesne pod tuto hranici, přichází stav hmotné nouze. V takovém případě je občanům poskytována pomoc formou dávek sociální péče na základě zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.²⁰

V první řadě se životní minimum skládá z částky, která je určena na výživu a ostatní základní potřeby občana mezi, než patří např. ošacení či obuv. A následně z částky, jež je určena k zajištění nezbytných nákladů na domácnost.²¹

Konstrukce životního minima je stanovena tak, aby její výše mohla být stanovena pro všechny typy domácností. Uplatňován je zde i princip jednotnosti, který zaručuje výši částky platnou na území celého státu.²²

Lze tedy říci, že funkcí životního minima je posuzování příjmové nedostatečnosti pro potřeby sociální ochrany jednotlivce i rodin.

1.2.5 Existenční minimum

Existenční minimum stejně jako to životní upravuje zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. Jedná se o minimální hranici peněžních příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních potřeb, které umožňují přežití.²³ Nelze použít u nezaopatřených dětí, poživatelů starobního důchodu, invalidity třetího stupně a u osob starších 68 let.²⁴

Cílem existenčního minima je větší motivace občanů, aby se vlastními silami snažili zajistit příjmy k důstojnému životu a nespolehali na sociální dávky státu.²⁵

¹⁸ BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu*. 2., přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 41. A5. ISBN 80-85789-82-5.

¹⁹ *Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. ledna 2007

²⁰ KREBS, Vojtěch, PRŮŠA, Ladislav. *Státní sociální podpora*. Praha: Grada, 2002, s. 20. Právo pro každého (Grada). ISBN 80-247-0065-4.

²¹ Životní a existenční minimum. *Mpsv.cz* [online]. Praha: © Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020 [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/zivotni-a-existencni-minimum1>

²² KREBS, Vojtěch, PRŮŠA, Ladislav. *Státní sociální podpora*. Praha: Grada, 2002, s. 22. Právo pro každého (Grada). ISBN 80-247-0065-4.

²³ *Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. ledna 2007

²⁴ Životní a existenční minimum. *Mpsv.cz* [online]. Praha: © Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020 [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/zivotni-a-existencni-minimum1>

²⁵ *Životní a existenční minimum: Životní a existenční minimum v roce 2020 a 2021* [online]. Poradce Podnikatele, spol. s r.o., 2020 [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <https://www.daneprolidi.cz/aktualita/zivotni-a-existencni-minimum.htm>

1.3 Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

Zákon o státní sociální podpoře ze dne 26. května 1995 byl přijat Parlamentem České republiky a měl dělenou účinnost. Dnem 1. října 1995 účinnosti nabyly ustanovení upravující dávky poskytované bez ohledu na výši příjmu a účinnosti v plném rozsahu zákon nabyly 1. ledna 1996.²⁶

Přijetí tohoto zákona lze považovat za jeden z klíčových kroků při transformaci v sociální oblasti. Došlo k integraci roztržité právní úpravy a vznikl nový ucelený systém. Zákon nově sjednocoval a definoval státní sociální dávky, a to i ty, které byly do té doby součástí jiných systémů, např. nemocenského pojištění. Upravena byla nejen výše a výplata jednotlivých dávek, ale i otázky ohledně jejich organizace a řízení.²⁷

System dávek státní sociální podpory tvořily dávky poskytované v závislosti na výši příjmu, a to přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení a příspěvek na dopravu. Na druhé straně stály tzv. ostatní dávky, mezi které patřil rodičovský a zaopatřovací příspěvek, dávky pěstounské péče, porodné a pohřebné.²⁸

Cílem zákona o státní sociální podpoře je státní pomoc občanům v případě státem uznané sociální události. Dávky státní sociální podpory byly adresovány především rodinám s dětmi, ale na základě solidarity řešily situace všech občanů, např. příspěvek na bydlení či pohřebné.²⁹

Dávky státní sociální podpory byly financovány ze státního rozpočtu a oprávněny k jejich výplatě byly orgány státní správy. Většinou se jednalo o výplatu za období jednoho roku či kalendářního čtvrtletí, což bylo typické pro sociální příplatek a příspěvek na bydlení.

K tomuto zákonu byl přijat tzv. doprovodný zákon č. 118/1995 Sb., kterým se mění a doplňují některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o státní sociální podpoře.

Mezi první rozsáhlou novelu tohoto zákona se řadí zákon č. 271/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Změna se promítla do podmínek nároku na výplatu rodičovského příspěvku, výši porodného či okruhu příjmů započítatelných do rozhodného příjmu.³⁰

V roce 2002 došlo ke zrušení okresních úřadů, což způsobilo značné komplikace, které vyřešil zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti

²⁶ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

²⁷ TRÓSTER, Petr. *Právo sociálního zabezpečení*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005, s. 239. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-856-8.

²⁸ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

²⁹ KLEJNOVÁ, Kateřina. *System státní sociální podpory: Účel a vývoj*. Praha, 2016. Diplomová práce. UNIVERZITA KARLOVA - Právnická fakulta. Vedoucí práce Doc. JUDr. Věra Štangová, CSc.

³⁰ TRÓSTER, Petr. *Právo sociálního zabezpečení*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005, s. 239-240. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-856-8.

s ukončením činnosti okresních úřadů. Došlo k přechodu kompetencí z okresních úřadů na obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

Novelou uskutečněnou zákonem č. 125/2003 Sb., došlo ke zkrácení lhůty pro zpětné přiznávání nároku na dávku z dosavadního jednoho roku na tři měsíce. Jednorázové dávky se však obešly beze změn.³¹ Za zmínku stojí novela zákona č. 453/2003 Sb., díky které došlo k převodu kompetencí v oblasti státní sociální podpory na úřady práce. Zrušeno bylo i dosavadní omezení příjmu z výdělečné činnosti poživatelům rodičovského příspěvku a vznikl nový způsob stanovení minimální fiktivní výše příjmů OSVČ pro účely posouzení nároku na dávku a stanovení její výše. Významným krokem této novely bylo zrušení příspěvku na dopravu, který nabyl účinnosti dne 1. července 2004.³²

Dnem 1. května 2004 došlo v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie ke změně v poskytování dávek státní sociální podpory, a to z důvodu přednosti práva Evropské unie před právem vnitrostátním. Touto problematikou se zabývá i Tröster ve své knize *Právo sociálního zabezpečení*, kde uvádí: „*Jedná se o posuzování občanů členských států EU a občanů členských států Evropského hospodářského prostoru a jejich rodinných příslušníků (osob společně posuzovaných) ve vztahu k některým dávkám tak, jako by šlo o občany ČR, a to s použitím příslušné právní úpravy a výkladů nařízení Evropských společenství, zejména nařízení 1408/71 a nařízení 1612/68.*“³³ Tato nařízení jsou pro orgány přímo závazná a bezprostředně aplikovatelná.

Zákon č. 113/2006 Sb., rozšířil tento zákon o příspěvek na péči o dítě v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Příspěvek byl zařazen do dávek ostatních, ale v platnosti vydržel pouze jeden rok. V roce 2006 byla přijata další novela, kterou byl nahrazen zaopatřovací příspěvek příspěvkem na školní pomůcky, ale ani tato dávka v zákoně dlouho nevydržela.³⁴

Se zásadní změnou přišel zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. Výše dávek již nebyla odvozena od částky životního minima, ale byla stanovena pevnou částkou, a to s výjimkou sociálního příspěvku a dvou dávek péčovské péče. Došlo také ke snížení porodného či k odstranění plošného poskytování pohřebného.³⁵

³¹ TRÖSTER, Petr. *Právo sociálního zabezpečení*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005, s. 240. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-856-8.

³² Tamtéž

³³ TRÖSTER, Petr. *Právo sociálního zabezpečení*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005, s. 241. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-856-8.

³⁴ KLEJNOVÁ, Kateřina. *Systém státní sociální podpory: Účel a vývoj*. Praha, 2016. Diplomová práce. UNIVERZITA KARLOVA - Právnická fakulta. Vedoucí práce Doc. JUDr. Věra Štangová, CSc.

³⁵ TRÖSTER, Petr. *Právo sociálního zabezpečení*. 4., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2008, s. 251. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-032-4.

V roce 2011 byl novelou zákona č. 364/2011 Sb., nahrazen sociální příplatek porodným, které tak bylo přesunuto do kategorie dávek poskytovaných v závislosti na výši příjmu. Téhož roku byly zákonem č. 428/2011 Sb., odstraněny dávky pěstounské péče.³⁶

Dodnes zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře člení dávky státní sociální podpory na dávky poskytované v závislosti na výši příjmu, což jsou přídavky na dítě, příspěvky na bydlení a porodné. Na druhé straně stojí tzv. ostatní dávky, ke kterým se patří rodičovský příspěvek a pohřebné. Nutno tedy podotknout, že byl ze zákona odstraněn příspěvek na dopravu, sociální příplatek, zaopatřovací příspěvek a dávky pěstounské péče. Příspěvek na péči o dítě v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a příspěvek na školní pomůcky přetrvaly v zákoně jen přechodně.³⁷

³⁶ KLEJNOVÁ, Kateřina. *Systém státní sociální podpory: Účel a vývoj*. Praha, 2016. Diplomová práce. UNIVERZITA KARLOVA - Právnická fakulta. Vedoucí práce Doc. JUDr. Věra Štangová, CSc.

³⁷ *Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

1.4 Dávky státní sociální podpory

Jedná se o dávky, které stát poskytuje osobám ve společensky uznaných situacích. Částečně tak přebírá zodpovědnost za vzniklé sociální situace a finančně se podílí na krytí základních potřeb dětí a rodin.³⁸

1.4.1 Dávky poskytované v závislosti na výši příjmu

Představují dávky státní sociální podpory, které jsou poskytované adresně podle výše příjmu v rodině.

V současné době mezi tyto dávky patří příspěvek na dítě, příspěvek na bydlení a porodné.

1.4.1.1 Přídavek na dítě

Jedná se o základní dávku, která slouží ke krytí nákladů spojených s výchovou a výživou dítěte. Přídavek na dítě je poskytován ve třech výších podle věku dítěte a ve dvou výměrách, které se odvíjí od příjmu rodiny. Vyplácen je až do ukončení povinné školní docházky dítěte. V případě, že se dítě soustavně připravuje na budoucí zaměstnání či je kvůli zdravotnímu stavu závislé na příjmu rodiny, je stanovena horní věková hranice na 26 let.³⁹

Nárok na dávku náleží každému nezaopatřenému dítěti, jehož rodina nepřekročila v předchozím kalendářním čtvrtletí zákonem stanovený příjem. V každém roce jsou čtyři kalendářní čtvrtletí: leden až březen, duben až červen, červenec až září a říjen až prosinec.⁴⁰ Žádost podává zákonný zástupce nebo samotné zletilé dítě a následně se každé čtvrtletí dokládá rozhodný příjem rodiny. V případě, že jsou rodiče nezletilého nezaopatřeného dítěte rozvedeni, posuzuje se dítě s rodičem, se kterým společně žije. Nárok na výplatu dávky vzniká dnem podání žádosti a nárok lze uplatnit maximálně 3 měsíce zpětně.

Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře v § 17 uvádí, že: „*Nárok na přídavek na dítě má nezaopatřené dítě, jestliže rozhodný příjem v rodině nepřevyšuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,70.*“⁴¹ Dávky náleží přímo nezaopatřeným dětem, nikoli jejich rodičům.

³⁸ Informace pro občany. *Uradprace.cz* [online]. Praha: Úřad práce ČR, 2021 [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/informace-pro-obcany>

³⁹ KREBS, Vojtěch, PRŮŠA, Ladislav. *Státní sociální podpora*. Praha: Grada, 2002, s. 33-34. Právo pro každého (Grada). ISBN 80-247-0065-4.

⁴⁰ Přídavky na dítě 2021 - Kalkulačka. *Www.penize.cz* [online]. Praha: Peníze.CZ a dodavatelé, 2021 [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/kalkulacky/pridavky-na-dite>

⁴¹ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

Tabulka č. 1 - Přídavek na dítě pro rok 2021⁴²

Věk nezaopatřeného dítěte	Základní měsíční přídavky na děti	Zvýšené měsíční přídavky na děti
do 6 let	500 Kč	800 Kč
od 6 do 15 let	610 Kč	910 Kč
od 15 do 26 let	700 Kč	1000 Kč

Zvýšené měsíční přídavky na děti byly do zákona vloženy novelou s účinností od 1. ledna 2018, do té doby byla vyplácena pouze základní sazba. Toto ustanovení již několikrát čelilo zrušení, ale dle posledního nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 31/17 ze dne 7. ledna 2020 zákon neodporuje ústavnímu pořádku a ani není diskriminační.⁴³ Je známo, že vyšší sazby nadále platí pro rodiny, v nichž alespoň jeden z rodičů pracuje nebo pobírá dávky podmíněné předchozí prací.⁴⁴

1.4.1.2 Příspěvek na bydlení

Příspěvek na bydlení je dávkou, která přispívá rodinám a jednotlivcům s nízkými příjmy na krytí nákladů spojených s bydlením. Tento příspěvek závisí nejen na příjmu rodiny, ale i na výši nákladů na bydlení za předchozí kalendářní čtvrtletí. Započítávají se příjmy všech společně posuzovaných osob, mezi které patří každý, kdo má v bytě hlášený trvalý pobyt. Nutno podotknout, že za příjem se považuje i přídavek na dítě či rodičovský příspěvek.⁴⁵

Nárok na dávku má dle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře vlastník bytu či jeho nájemce, který je v bytě přihlášen k trvalému pobytu, jestliže:

- *náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 (na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35), a*
- *součin rozhodného příjmu v rodině a koeficient 0,30 (na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35) není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení.*⁴⁶

⁴² Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. října 1995

⁴³ Nález Ústavního soudu ze dne 17. prosince 2019 sp. zn. Pl. ÚS 31/17 ve věci návrhu na zrušení § 18 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁴ Ústavní soud nechal přídavky na děti beze změn. *Advokátní deník.cz*. [online]. Praha: ADVOKÁTNÍ DENÍK, 2020, 7.1.2020 [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/01/07/ustavni-soud-nechal-pridavky-na-deti-beze-zmen/>

⁴⁵ KLEJNOVÁ, Kateřina. *Systém státní sociální podpory: Účel a vývoj*. Praha, 2016. Diplomová práce. UNIVERZITA KARLOVA; Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Věra Štangová, CSc.

⁴⁶ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. října 1995

V případě, že výše uvedené podmínky splňuje více osob, vyplácí se příspěvek na bydlení jen jednou, a to na základě dohody těchto osob. Nedojde-li k dohodě, je v pravomoci krajské pobočky Úřadu práce, aby o této skutečnosti rozhodl a přidělil příspěvek jedné osobě.⁴⁷

Příspěvek se přiděluje bez ohledu na to, v jakém bytě oprávněna osoba bydlí, zda se jedná o byt obecní, družstevní či soukromý. Toto rozdělení má však vliv na náklady spojené s bydlením.

U nájemních bytů náklady na bydlení tvoří nájemné. Je známo, že i družstevní byty a byty vlastníků tvoří srovnatelné náklady, které dle § 25 za jeden kalendářní měsíc činí:⁴⁸

Tabulka č. 2 – Příspěvek na bydlení pro rok 2021 – náklady⁴⁹

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5 zákona	Kč
Jedna	2 128
Dvě	2 912
Tři	3 808
Čtyři a více	4 592

K výše uvedeným bytům se dále započítávají náklady za úklid či osvětlení společných prostor, za plyn, elektřinu, dodávku tepla, vody a za pevná paliva, jejichž částka za kalendářní měsíc sčítá:⁵⁰

Tabulka č. 3 – Příspěvek na bydlení pro rok 2021 – ostatní náklady⁵¹

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5 zákona	Kč
Jedna	789
Dvě	1 079
Tři	1 411
Čtyři a více	1 744

Náklady na bydlení je nutné rozepisovat na jednotlivé položky, z nichž se stanoví jejich průměr za předchozí kalendářní čtvrtletí. Lze tedy jednoduše říci, že normativní náklady jsou průměrné celkové náklady na bydlení podle velikosti obce a počtu členů domácnosti.

⁴⁷ Příspěvek na bydlení. Úřad práce ČR [online]. Praha: Úřad práce ČR, 2021 [cit. 2021-01-07]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/prispevek-na-bydleni>

⁴⁸ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. října 1995

⁴⁹ Vlastní tvorba – Zdroj: Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. října 1995

⁵⁰ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. října 1995

⁵¹ Vlastní tvorba – Zdroj: Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. října 1995

Výše částek normativních nákladů na bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy činí:⁵²

Tabulka č. 4 – Příspěvek na bydlení pro rok 2021 – normativní náklady na bydlení (nájemní smlouva)⁵³

Počet osob v rodině	Měsíční náklady na bydlení podle počtu obyvatele obce v Kč				
	Praha	více než 100 000	50 000 – 99 999	10 000 – 49 999	do 9 999
Jedna	8 775	6 965	6 637	5 653	5 476
Dvě	12 205	9 729	9 279	7 934	7 689
Tři	16 337	13 099	12 511	10 752	10 432
Čtyři a více	20 077	16 172	15 463	13 341	12 955

V družstevních bytech a bytech vlastníků nezáleží na velikosti obce. Částky se odvíjí od počtu členů v domácnosti.⁵⁴

Tabulka č. 5 – Příspěvek na bydlení pro rok 2021 – normativní náklady na bydlení (družstevní, vlastní byty)⁵⁵

Počet osob v rodině	Měsíční náklady na bydlení podle počtu obyvatele obce v Kč				
	Praha	více než 100 000	50 000 – 99 999	10 000 – 49 999	do 9 999
Jedna	4 932	4 932	4 932	4 932	4 932
Dvě	7 045	7 045	7 045	7 045	7 045
Tři	9 605	9 605	9 605	9 605	9 605
Čtyři a více	11 944	11 944	11 944	11 944	11 944

Výše příspěvku na bydlení činí za kalendářní měsíc rozdíl mezi normativními náklady na bydlení a rozhodným příjmem rodiny vynásobeným koeficientem 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientem 0,35. V případě, že jsou skutečné náklady na bydlení nižší než normativní náklady, náleží příspěvek na bydlení ve výši rozdílu mezi těmito náklady na bydlení a rozhodným příjmem rodiny vynásobeným koeficientem 0,30, resp. 0,35. Ovšem může nastat i situace, kdy příjem rodiny nedosahuje částky životního minima. V takovém případě se pro stanovení výše příspěvku na bydlení jako rozhodný příjem rodiny, započítává částka odpovídající životnímu minimu této rodiny.⁵⁶

⁵² Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. října 1995

⁵³ Vlastní tvorba – Zdroj: Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. října 1995

⁵⁴ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. října 1995

⁵⁵ Vlastní tvorba – Zdroj: Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. října 1995

⁵⁶ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. října 1995

1.4.1.3 Porodné

Porodné je dávka státní sociální podpory, která je poskytována v závislosti na výši příjmu rodiny. Je zřejmé, že nárok na porodné má primárně žena, která porodila své první nebo druhé živé dítě a rodinný příjem v kalendářním čtvrtletí předcházející datu porodu nepřevýšil součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,70. Za příjem není považován rodičovský příspěvek a přídavek na dítě.⁵⁷

Může také nastat situace, kdy žena, která dítě porodila, zemřela a porodné nebylo vyplaceno jí ani jiné oprávněné osobě (např. na základě pěstounské péče). V takovém případě vzniká nárok na porodné otci dítěte, a to jen za předpokladu, že se v minulosti do této situace již dvakrát nedostal a tuto dávku nepobíral.

Zákon č. 117/1995 Sb. se v § 45 zabývá i podmínkami pro přiznání porodného v případě převzetí dítěte do péče. Do trvalé náhradní péče musí být dítě převzato do 1 roku jeho věku. Mezi další podmínky patří skutečnost, že se jedná o první nebo druhé dítě a nezáleží na tom, zda osoba první dítě porodila či taktéž převzala. I v tomto případě je klíčový příjem náhradní rodiny.⁵⁸

Porodné je peněžitá dávka vyplácená jednorázově, jejímž účelem je přispět na počáteční náklady spojené s narozením dítěte. Od 1. ledna 2015 výše porodného na první dítě činí 13 000 Kč a na dítě druhé 10 000 Kč. V případě, že se u prvního porodu jedná o dvojčata, vyplácí se součet obou částek, tudíž 23 000 Kč. Při druhém porodu dvojčat obdrží matka příspěvek jako na druhé dítě, tedy 10 000 Kč.⁵⁹

Považuji za zajímavé zmínit, že tato dávka byla poskytována již před přijetím zákona č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře a byla označována za podporu při narození dítěte.

1.4.2 Ostatní dávky

Ostatní dávky lze jednoduše charakterizovat jako dávky vyplácené bez ohledu na výši příjmu jednotlivce či rodiny. Mezi tyto sociální dávky řadíme rodičovský příspěvek a pohřebné.

1.4.2.1 Rodičovský příspěvek

Rodičovský příspěvek lze označit za podporu rodin pečujících o malé děti, která má zlepšit jejich finanční situaci. Cílem je umožnit rodiči, aby se namísto závislé práce, věnoval řádné a celodenní péči o dítě. Nejdéle však do 4 let věku dítěte.

⁵⁷ BŘESKÁ, Naděžda, Eva BURDOVÁ a Lucie VRÁNOVÁ. Státní sociální podpora. *Státní sociální podpora*. 8. aktualizované a doplněné vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2003, s. 106. ISBN 80-7263-159-4.

⁵⁸ Porodné. *Úřad práce ČR* [online]. Praha: Úřad práce ČR, 2021 [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/porodne>

⁵⁹ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

V případě dlouhodobého zdravotního postižení či dlouhodobého těžkého zdravotního postižení lze hovořit o věkové hranici do 7 let. Z této skutečnosti dále vyplývá omezení stanovené zákonem o možnosti výdělečné činnosti rodiče či docházka dítěte do mateřské školy, jeslí nebo jiného obdobného zařízení.⁶⁰

Tento příspěvek spadá do kategorie ostatní dávky, protože zde není testován příjem rodiny ani výdělečná činnost pečujícího rodiče. U oprávněné osoby a dítěte zakládajícího nárok na tento příspěvek musí být splněna podmínka trvalého pobytu na území České republiky. Je zřejmé, že ostatní členové rodiny tuto podmínku splňovat nemusí.

Na rodičovský příspěvek má nárok rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně pečuje o nejmladší dítě v rodině, čímž přispívá k jeho duševnímu a fyzickému vývoji. Příspěvek navazuje na peněžitou pomoc v mateřství a vyplácet se začíná až po jejím skončení. Pokud nárok na peněžitou pomoc v mateřství nevznikne, vyplácí se rodičovský příspěvek již od narození dítěte. O rodičovský příspěvek je oprávněna žádat matka či otec dítěte nebo osoba, která převzala dítě do trvalé náhradní péče.⁶¹

V roce 2020 byl rodičovský příspěvek zvýšen na základě zákona č. 363/2019 Sb., ze dne 17. prosince 2019. Nyní tedy celková částka činí 300 000 Kč pro jedno dítě a v případě vícero dětí má rodič nárok na 1,5násobek částky 300 000 Kč.⁶² Jedná se o pevnou částku, která je přidělována v měsíčních splátkách. Zákon č. 117/1995 o státní sociální podpoře v § 30 odst. 3b uvádí: *Jestliže jednomu z rodičů je možné k datu narození nejmladšího dítěte stanovit 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu, rodič si může omezeným způsobem volit měsíční výši a tím i celkovou dobu pobírání rodičovského příspěvku.*⁶³ Výši rodičovského příspěvku lze změnit jen jedenkrát za tři měsíce, a to v případě, že došlo ke změně osoby, již se rodičovský příspěvek bude vyplácet. Minimální výše příspěvku je 50 Kč a minimální doba, za kterou může být příspěvek vyčerpan, je šest měsíců.⁶⁴

Může nastat situaci, kdy rodič čerpá dávku obdobnou rodičovskému příspěvku v jiném státě. V takovém případě se dle § 30 odst. 7 z celkové částky rodičovského příspěvku odečte částka vyplacená na totéž dítě v jiném státě.⁶⁵

⁶⁰ BŘESKÁ, Naděžda, Eva BURDOVÁ a Lucie VRÁNOVÁ. Státní sociální podpora. *Státní sociální podpora*. 8. aktualizované a doplněné vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2003, s. 82-83. ISBN 80-7263-159-4.

⁶¹ BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu*. Ostrava: Sagit, 1995. s. 25. A5. ISBN 80-857-8957-4.

⁶² Zákona č. 363/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. ledna 2020

⁶³ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

⁶⁴ Rodičovský příspěvek. *Úřad práce ČR* [online]. Praha: Úřad práce ČR, 2021 [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/rodicovsky-prispevek>

⁶⁵ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

V neposlední řadě považuji za důležité zmínit, že v případě narození dalšího dítěte, nárok na příspěvek pro starší dítě zaniká. Je tomu tak i v případě, kdy na starší dítě nebyla částka rodičovského příspěvku vyplacena v plné výši.

1.4.2.2 Pohřebné

Poslední jednorázovou dávkou státní sociální podpory je pohřebné, které slouží k úhradě nákladů spojených s pohřbem nezaopatřeného dítěte nebo pohřbem rodiče nezaopatřeného dítěte. Nárok na pohřebné má osoba, která těmto osobám pohřeb vypravila.⁶⁶

Podmínkou nároku na pohřebné je trvalý pobyt na území České republiky žadatele i zemřelé osoby ke dni jejího úmrtí. Existují však i výjimečné situace, kdy je tato podmínka opomíjena, a to například při narození mrtvého dítěte.⁶⁷

Může nastat situace, kdy podmínky splňuje více osob. V takovém případě je dávka přidělena jen jednou, zpravidla osobě, která uplatní nárok na dávku jako první.

Dávka se vyplácí nezávisle na výši příjmů žadatele a její výše je pevně stanovena částkou 5 000 Kč. O pohřebné se žádá zpětně, nejpozději však do 1 roku ode dne pohřbení.⁶⁸

⁶⁶ KREBS, Vojtěch, PRŮŠA, Ladislav. *Státní sociální podpora*. Praha: Grada, 2002, s. 32. Právo pro každého (Grada). ISBN 80-247-0065-4.

⁶⁷ Pohřebné. *Úřad práce ČR* [online]. Praha: Úřad práce ČR, 2021 [cit. 2021-01-09]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/pohrebne>

⁶⁸ KLEJNOVÁ, Kateřina. *Systém státní sociální podpory: Účel a vývoj*. Praha, 2016. Diplomová práce. UNIVERZITA KARLOVA; Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Věra Štangová, CSc.

1.5 Nárok na dávku a její výplatu

Stejně jako nárok na dávku, tak i její výplata je upravena v zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Z hlediska terminologického je však nutné nárok na dávku a nárok na výplatu dávky rozlišovat.

První výše zmíněný nárok vzniká dnem splnění všech podmínek rozhodných pro jeho vznik, které stanoví zákon. Platí, že nárok na dávku státní sociální podpory vznikne dnem, kdy bude splněna poslední podmínka. Den vzniku má rozhodující význam pro určení období, na které je dávka přiznána nebo kdy naopak zaniká. Tento nárok vzniká nezávisle na tom, zda bude fakticky uplatněn či vyplacen a zda osoba, které nárok vznikl, bude o dávku žádat.⁶⁹

Jde-li o jednorázové dávky, tak nárok vzniká dnem narození dítěte, převzetí dítěte do trvalé péče nebo dnem vypravení pohřbu.⁷⁰

Nároky na dávky státní sociální podpory jsou podmíněny písemným souhlasem oprávněné osoby, čímž jsou státní orgány a další fyzické a právnické osoby zmocněny sdělit orgánům státní sociální podpory potřebné údaje. Řadíme sem informace poukazující na výši příjmu, zdravotní stav či soužití osob. Tyto údaje jsou ve většině případů ryze osobní, ale pro posouzení nároku na dávky státní sociální podpory se jeví jako nezbytné.⁷¹ Může také nastat situace, kdy je pro přiznání nároku na dávku třeba zjišťovat údaje u více osob tzv. u společně posuzovaných osob, které musí obdobně udělit písemný souhlas. V případě, že některá z těchto osob takový souhlas nedá, není splněna podmínka nároku na dávku.⁷²

Souhlas uvedených osob se vztahuje jen na údaje zjišťované oprávněnými úřady. Pokud by kdokoliv jiný, v rámci řízení o dávce státní sociální podpory, chtěl některé z údajů zjišťovat, uvedený souhlas se na něj nevztahuje.⁷³

Podmínky nároku na dávku nejsou ve většině případů splněny po celou dobu, na kterou se přiznávají, tj. období jednoho roku či kalendářního čtvrtletí, popř. v rámci těchto období na dobu kratší. Za nejčastější jsou považovány změny zdravotního stavu, výdělečné činnosti či okruhu společně posuzovaných osob. V takovém případě je žádoucí, aby byl nárok na dávku, na základě nových skutečností znovu posouzen.⁷⁴

⁶⁹ BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu. 2.*, přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 109. A5. ISBN 80-85789-82-5.

⁷⁰ Tamtéž

⁷¹ *Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.* In: *Sbírka zákonů České republiky. 1. října 1995*

⁷² BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu. 2.*, přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 110. A5. ISBN 80-85789-82-5.

⁷³ *Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.* In: *Sbírka zákonů České republiky. 1. října 1995*

⁷⁴ BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu. 2.*, přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 115. A5. ISBN 80-85789-82-5.

Během rozhodování o nároku na dávku, může dojít k jeho chybnému posouzení nebo k přiznání dávky v jiné výši. Zákon tyto situace dělí na dávky neprávem přiznané a vyplacené ve vyšší či nižší částce, než v jaké náleží nebo dávky přiznané od pozdějšího data či zcela odepřené.

Náleží-li dávka za delší dobu či ve vyšší výměře, než byla poskytnuta, doplácí se dávka zpětně (nejdéle však za tři roky). V případech, kdy dávka měla náležet v nižší výměře nebo neměla náležet vůbec, provede se úprava ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které byla dávka vyplacena. Bylo-li na dávce vyplaceno více než náleželo, nevykazuje se přeplatek a ani není vyžadován rozdíl mezi správně a špatně stanoveným nárokem.⁷⁵

Nárok na dávky státní sociální podpory nezaniká uplynutím času, není-li zákonem stanoveno jinak. Vznikne-li nárok, lze jej kdykoliv v budoucnu uplatnit a o dávku požádat. Nutno zdůraznit, že nárok na dávku nezaniká, ale zaniká nárok na výplatu dávky, a to uplynutím tří měsíců ode dne, od kterého dávka nebo její část náleží. Odlišná situace je u dávek jednorázových, tedy u porodného a pohřebného, kdy nárok na dávku zaniká ve lhůtě jednoho roku ode dne, kdy nastala právní skutečnost tento nárok zakládající (narození dítěte, den pohřbení).⁷⁶

Je-li oprávněná osoba ve vazbě, ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve výkonu ochranného opatření zabezpečovací detence nepovažuje se za osobu společně posuzovanou a její nárok na dávku uplynutím prvního kalendářního měsíce vazby nebo výkonu trestu zaniká.⁷⁷

Nárok na dávku je nárokem fyzické osoby, z čehož vyplývá, že jej může uplatnit jen oprávněná osoba nebo její zákonný zástupce. Proto i zákon výslovně uvádí, že dávky nelze postupovat ani dávat do zástavy. V případě, že oprávněná osoba zemře a nebylo do dne smrti oprávněné osoby o nároku rozhodnuto, stávají se účastníky dalšího řízení o dávce osoby, které byly s oprávněnou osobou společně posuzovány. Za důležité považuji zmínit, že nárok na dávku státní sociální podpory nejsou součástí dědictví.⁷⁸

⁷⁵ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

⁷⁶ BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu*. 2., přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 120-121. A5. ISBN 80-85789-82-5.

⁷⁷ Tamtéž

⁷⁸ BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu*. 2., přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 123. A5. ISBN 80-85789-82-5.

Výplata dávek

Nárok na výplatu dávky vzniká teprve tehdy, až oprávněná osoba o její výplatu požádá. Samotná výplata pak probíhá za předpokladu, že jsou splněny všechny předem stanovené požadavky. Lze tedy říci, že pro výplatu dávek státní sociální podpory musí být splněny tři podmínky, a to existence nároku na dávku, splnění podmínek a podání žádosti.⁷⁹

Dávky státní sociální podpory, které nejsou dávkami jednorázovými, tj. příspěvek na dítě, na bydlení a rodičovský příspěvek se vyplácí vždy za kalendářní měsíc. Vyplaceny musí být nejpozději do konce kalendářního měsíce, který následuje po měsíci, za který dávka náležela.

Nepřesahuje-li dávka za kalendářní měsíc alespoň 100 Kč, vyplácí se vždy po uplynutí kalendářního čtvrtletí. Zákon v tomto případě umožňuje dohodu mezi krajskou pobočkou Úřadu práce a příjemcem dávky o vyplácení dávky za dobu delší, než je kalendářní čtvrtletí. Tato doba však nesmí přesáhnout období jednoho roku.⁸⁰

U dávek jednorázových, tedy u porodného a pohřebného se dávka vyplácí nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byla dávka přiznána. Obdobné pravidlo platí například při výplatě doplatku na bydlení.⁸¹

Dávky se zpravidla vyplácí v české měně převodem na platební účet nebo poštovním poukazem, a to podle rozhodnutí příjemce dávky. Platebním účtem se rozumí jakýkoliv účet, který příjemce dávky určí, přičemž nemusí jít přímo o jeho vlastní. Krajskou pobočkou Úřadu práce může být způsob výplaty na žádost oprávněné osoby změněn. Zákon také stanovil pravidlo pro zaokrouhlování výše dávky na celé koruny nahoru.⁸²

Vyplácí je krajské pobočky Úřadu práce, které jsou příslušné k rozhodování o dávkách. Příslušnost se určuje podle místa, kde je oprávněná osoba hlášená k trvalému pobytu. V případě, že dojde ke změně trvalého pobytu, zastaví dosavadní krajská pobočka Úřadu práce výplatu dávky, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž se o změně trvalého pobytu oprávněné osoby dozvěděla. Následně předá nově příslušné krajské pobočce Úřadu práce podklady, na jejichž základě byla dávka přiznána. Tato nová pobočka pak vyplácí dávku po zbývajícím období, na které byla přiznána.⁸³

⁷⁹ BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu. 2.*, přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 109-110. A5. ISBN 80-85789-82-5.

⁸⁰ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

⁸¹ BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu. 2.*, přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 124-125. A5. ISBN 80-85789-82-5.

⁸² Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

⁸³ BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu. 2.*, přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 125. A5. ISBN 80-85789-82-5.

Příjemcem dávky státní sociální podpory je oprávněná osoba nebo její zákonný zástupce či opatrovník. Dále se může jednat o osobu, které byla nezletilá osoba svěřena do péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu nebo ústav pro péči o děti a mládež, je-li nezletilá oprávněná osoba v plném přímém zaopatření tohoto ústavu.⁸⁴ Z výše uvedeného tedy vyplývá, že zvláštními příjemci mohou být fyzické i právnické osoby, a to na základě souhlasu. K příjmu dávek jsou tyto osoby ustanoveny např. v případech, kdy dosavadní příjemce dávky neužívá dávku ke stanovenému účelu a poškozuje tím zájmy osob, které je povinen vyživovat nebo při těžkém úrazu oprávněné osoby, která není schopna výplatu přijímat. Zvláštní příjemci však mají povinnost používat dávky ve prospěch oprávněné osoby.⁸⁵

V neposlední řadě považuji za důležité zmínit, že dávky státní sociální podpory, jejich výše a podmínky pro jejich poskytování jsou stanoveny se zřetelem k sociální situaci v České republice. Mohou tedy plně sloužit svému účelu jen v případě, že jsou v této zemi vypláceny. Proto zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře v § 60 uvádí, že: „*Dávky se do ciziny nevyplácejí.*“⁸⁶

⁸⁴ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

⁸⁵ BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu*. 2., přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 127-128. A5. ISBN 80-85789-82-5.

⁸⁶ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

1.6 Orgány rozhodující o dávkách

Nejvyšším orgánem, spravujícím, řídicím a kontrolujícím celý systém státní sociální podpory je Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. Náklady na tuto podporu hradí v celém rozsahu stát, konkrétně tedy výše uvedené ministerstvo ze svého podílu na státním rozpočtu.

Mezi kompetence Ministerstva práce a sociálních věcí patří nejen sociální politika, ale i sociální pojištění, zaměstnanost, pracovněprávní legislativa, bezpečnost a ochrana zdraví při práci či evropská integrace a oblast čerpání finanční pomoci z fondů Evropské unie. Česká správa sociálního zabezpečení, Státní úřad inspekce práce, Úřad práce ČR a Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí se řadí mezi organizace podřízené MPSV.⁸⁷

Orgány provádějící státní sociální podporu se s výjimkou Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky, které je již od počátku jejich vrcholným orgánem změnilo hned několikrát. V minulosti byla agenda státní sociální podpory vykonávána prostřednictvím okresních národních výborů, které v roce 1990 spolu s ostatními národními výbory zanikly. Jejich činnost nahradily okresní úřady, které působily až do 31. 12. 2002. Následně došlo k jejich zrušení a převodu kompetencí na krajské úřady a obecní úřady v obcích s rozšířenou působností.

V současné době k orgánům příslušným projednávat a rozhodovat o dávkách státní sociální podpory patří krajské pobočky Úřadu práce. Místní příslušnost této pobočky se řídí místem, kde je oprávněná osoba hlášena k trvalému pobytu, nestanoví-li zákon jinak.⁸⁸ Z uvedeného plyne, že místní příslušností se řídí i v případech, kdy podává žádost o dávku zákonný zástupce oprávněné osoby, který má trvalé bydliště na jiném místě.

Úřad práce České republiky je správní úřadem s celostátní působností, který byl zřízen dne 1. 4. 2011, zákonem č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů. Tento úřad tvoří generální ředitelství, krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu. Tyto krajské pobočky jsou dále členěny na kontaktní pracoviště, které také plní část úkolů správních orgánů prvního stupně. Nejedná se jen o poradenskou činnost, ale i o přijímání a kontrolu žádostí, zahájení řízení či rozhodování.⁸⁹ Již z výše uvedeného vyplývá, že klíčovou roli hraje místní příslušnost krajské pobočky Úřadu práce, nikoliv kontaktního pracoviště. Oprávněná osoba si pro podání žádosti na dávku státní sociální

⁸⁷ O MPSV. © *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Praha: MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR, 2019 [cit. 2021-01-13]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/o-mpsv>

⁸⁸ *Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

⁸⁹ O Úřadu práce České republiky. *Úřad práce ČR* [online]. Praha: © Úřad práce ČR, 2020 [cit. 2021-01-13]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/o-uradu-prace>

podpory vybírá takové kontaktní místo, které spadá pod příslušnou krajskou pobočku a zároveň je pro ni dispozičně nejvhodnější.⁹⁰

Správní řízení se uskutečňuje za podmínek, kdy na jedné straně stojí správní orgán jakožto vykonavatel státní správy a na straně druhé oprávněná osoba. Uplatněna je zde hierarchická nadřazenost správního orgánu vůči jednotlivcům, kterou ztrácí až v případě správní žaloby, a to na základě principu rovného postavení účastníků před soudem.⁹¹

Rozhodnutí

Je výsledkem provedeného řízení o dávkách státní sociální podpory. Vydává se v případě, kdy:

- žadateli nebyla dávka přiznána vůbec nebo v požadovaném rozsahu,
- je dávka odejmuta nebo zastavena její výplata,
- se jedná o přeplatek nebo musí krajská pobočka Úřadu práce rozhodnout o tom, komu se bude dávka vyplácet,
- se rozhoduje o prominutí podmínky trvalého pobytu či zamítnutí volby nároku rodiče na rodičovský příspěvek.⁹²

Stejně jako u jiných správních rozhodnutí, tak i rozhodnutí o dávkách státní sociální podpory musí obsahovat výrok, odůvodnění a poučení o odvolání. Musí mít písemnou formu, ve které se doručují účastníkům řízení. Den doručení rozhodnutí je označován za den jeho oznámení, od kterého začíná plynout odvolací lhůta

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře v § 70 upravuje také situaci, kdy krajská pobočka Úřadu práce nevydává o dávce rozhodnutí, ale písemné oznámení. Nutno podotknout, že toto oznámení není podmíněno doručením výhradně do vlastních rukou.⁹³

V neposlední řadě považuji za důležité zmínit náklady spojené s řízením o dávkách, které vzniknou příslušným orgánům, tj. krajské pobočce Úřadu práce a Ministerstvu práce a sociálních věcí. Orgány mají povinnost tyto náklady hradit, a to bez možnosti požadovat jejich náhradu na účastnících řízení či jiných subjektech.⁹⁴

⁹⁰ DVOŘÁKOVÁ, Bc. Jana. *Státní sociální podpora*. Zlín, 2008. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně - Fakulta managementu a ekonomiky. Vedoucí práce Mgr. Leona Mácová.

⁹¹ *Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. ledna 1993; DUFKOVÁ, Bc. Eva. *DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY*. Brno, 2017. Diplomová práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity - Veřejná správa. Vedoucí práce JUDr. Jana Komendová Ph.D.

⁹² BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu*. 2., přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 139. A5. ISBN 80-85789-82-5.

⁹³ *Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1. října 1995

⁹⁴ BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu*. 2., přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996, s. 141. A5. ISBN 80-85789-82-5.

1.7 Sociální zabezpečení v rámci Evropské unie

Na základě Smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii, která byla podepsána 16. dubna 2003 v Aténách za účasti prezidenta Václava Klause, vstoupila dne 1. května 2004 ČR do EU. Tato skutečnost s sebou přinesla mnoho změn, a to i v oblasti sociálního zabezpečení. Základem pro jednotný vnitřní trh Společenství byly čtyři základní svobody, a to volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu.

Dle Smlouvy o fungování Evropské unie v členských státech EU a EHP bylo jejich občanům přiznáno právo svobodného pohybu, jejímž cílem bylo chránit práva občanů v oblasti sociálního zabezpečení při pobytu či výkonu práce v ostatních zemích EU, na Islandu, v Lichtenštejnsku, Norsku a Švýcarsku.⁹⁵

Systemy sociálního zabezpečení členských států se mohou v závislosti na historickém vývoji, tradici či kultuře lišit. Na základě této různorodosti dochází ke koordinaci systémů, a to bez zásahu do jejich podstaty. Členské země tedy sami rozhodují o tom, jaké dávky a za jakých podmínek budou poskytovat. Účelem koordinačního mechanismu není unifikovat sociální ochranu v EU, nýbrž zabránit ztrátě práv a nároků migrujících osob nebo jejich rodinným příslušníkům, jichž nabyli nebo nabývají na základě vnitrostátního zákonodárství. Ztráta těchto práv pracovníků při stěhování z jednoho členského státu do druhého, by mohlo znamenat značné omezení jejich pohybu. Platí zde zásada, že migrující pracovník nesmí mít horší postavení než osoba, která celý život bydlí a pracuje v jednom členském státě.⁹⁶ Nejde tedy o dosažení souladu systémů sociálního zabezpečení členských států, ale o jejich účinnou konvergenci a koordinaci.⁹⁷

Sociální zabezpečení upravuje právo primární, kam se řadí především zakládající smlouvy jednotlivých evropských společenství a právo sekundární, což jsou jednotlivá nařízení, směrnice, rozhodnutí i doporučení. Nutno zmínit i judikaturu Soudního dvora Evropské unie. Důležitou roli zde mají nařízení Rady, které jsou prostředkem koordinace sociálních systémů, jejichž cílem je zabezpečit práva migrujících osob, která získávají na území členských států.⁹⁸ Nařízení Rady můžeme označit za základní právní předpisy, které mají vyšší právní sílu a jsou přímo aplikovatelné v každé členské zemi.

⁹⁵ Sociální zabezpečení osob pohybujících se v rámci EU. *Mpsv.cz* [online]. Praha: © Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020 [cit. 2021-02-07]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialni-zabezpeceni-osob-pohybujicich-se-v-ramci-eu>

⁹⁶ *Sociální zabezpečení osob migrujících v rámci Evropské unie: Úvodní text vztahující se k základním předpisům* [online]. In: Oddělení koordinace sociálního zabezpečení - Ministerstva práce a sociálních věcí, 2020, [cit. 2021-02-07]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/372805/uvod.pdf/1eb46de4-8efd-8eda-7a40-58a72a1feb3b>

⁹⁷ TRÖSTER, Petr. *Právo sociálního zabezpečení*. 4., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2008, s. 65. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-032-4.

⁹⁸ TRÖSTER, Petr. *Právo sociálního zabezpečení*. 4., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2008, s. 66-67. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-032-4.

Základními prameny v této oblasti jsou:

- Nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství.
- Nařízení Rady (ES) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství.
- Nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EHS) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství.
- Nařízení rady (ES) č. 859/2003 ze dne 14. května 2003, kterým se působnost nařízení (EHS) č. 1408/71 a nařízení (EHS) č. 574/72 rozšiřuje na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012, kterým se mění nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a nařízení (ES) č. 987/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004.

Na základě jejich platnosti vznikla pro jednotlivé členské státy povinnost zabezpečit jejich realizaci v národních předpisech. Vyžadována tedy byla spolupráce mezi Evropskou unií a členskými státy.⁹⁹

Společenství je postaveno na principu subsidiarity, kdy jejich předpisy přichází ke slovu až v případech, kdy situace nebyla vyřešena výkladem národních zákonů. Uplatněn je zde i princip

⁹⁹ *Určení státu pojištění* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení, 2020 [cit. 2021-02-07]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/web/cz/urceni-statu-pojisteni>

proporcionality, podle kterého není možné jít nad rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cílů Společenství.¹⁰⁰ Proces koordinace je navíc od počátku postaven na čtyřech základních principech. Jedná se o princip rovnosti nakládání, aplikace právního řádu jediného státu, sčítání dob pojištění a export dávek do zahraničí.¹⁰¹

Zákaz jakékoliv diskriminace a privilegií zajišťuje výše zmíněný princip rovnosti nakládání. To znamená rovné nakládání se všemi občany po právní, sociální i ekonomické stránce. Pro migrující pracovníky, kteří využívají práva volného pohybu to dle systému sociálního zabezpečení členského státu znamená stejné zacházení, jako s občany žijícími a pracujícími v příslušném státě. Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení uvádí: „*Je nezbytné, aby v rámci této koordinace byla ve Společenství zaručena dotčeným osobám rovnost zacházení podle různých vnitrostátních právních předpisů.*“¹⁰²

Aplikace právního řádu vždy jen jednoho státu stanoví postup pro určování příslušnosti k právním předpisům, což zabraňuje tomu, aby jedna osoba byla současně pojištěna ve více členských státech či naopak nebyla pojištěna vůbec. Platí obecné pravidlo zaručující, že při posuzování veškerých otázek sociálního zabezpečení jedince, se aplikuje legislativa země, ve které tato osoba pracuje, a to bez ohledu na její bydliště.

Existují také výjimky, kdy jsou pracovníci za přísně stanovených podmínek vysíláni do jiných členských států.¹⁰³ Tuto problematiku taktéž řeší nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení ve čl. 12 odst. 1, kde je uveřejněno: „*Osoba, která jako zaměstnanec provozuje v členském státě činnost jménem zaměstnavatele, jenž zde běžně vykonává své činnosti, a která je tímto zaměstnavatelem vyslána do jiného členského státu, aby zde konala práci jménem tohoto zaměstnavatel, podléhá i nadále právním předpisům prvního členského státu, nepřesahuje-li předpokládaná doba trvání takové práce dvacet čtyři měsíců a není-li daná osoba vyslána za účelem nahrazení jiné osoby.*“¹⁰⁴

Sčítání dob pojištění neboli zachování práv během jejich nabývání znamená, že pro nabytí práva na dávku je oprávněné osobě možno do čekací doby připočítat i pojistná období dosažená v jiných členských státech. Tento princip platí pro všechny druhy dávek

¹⁰⁰ HOLUBOVÁ, Klára. *Státní sociální podpora jako součást sociálního zabezpečení*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita - Právnická fakulta.

¹⁰¹ Sociální zabezpečení osob pohybujících se v rámci EU. *Mpsv.cz* [online]. Praha: © Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020 [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialni-zabezpeceni-osob-pohybujících-se-v-ramci-eu>

¹⁰² Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 30. duben 2004

¹⁰³ Sociální zabezpečení osob pohybujících se v rámci EU. *Mpsv.cz* [online]. Praha: © Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020 [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialni-zabezpeceni-osob-pohybujících-se-v-ramci-eu>

¹⁰⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 30. duben 2004

a uplatní se v případě, kdy je příslušná dávka v členském státě na době pojištění závislá. Tato skutečnost přispívá k vyloučení negativního dopadu migrace na splnění doby pojištění.¹⁰⁵

Export dávek do zahraničí odstraňuje překážku pro vývoz dávek, která spočívá v podmínce stálého bydliště v členském státě, ve kterém oprávněná osoba právo na dávku nabyla. Z toho vyplývá, že byla-li oprávněné osobě přiznána dávka na území jednoho členského státu, je zaručena její výplata do jakéhokoliv jiného členského státu, čímž nedojde ke ztrátě nabytých práv.¹⁰⁶

Při rozhodování, zda-li se má v daném případě uplatnit koordinační mechanismus EU, je zásadní otázkou osobní a věcný rozsah koordinace. Osobní rozsah se uplatňuje při rozhodování v případě, kdy se na konkrétní osobu vztahují právní předpisy Společenství. Ochrana předpisů Společenství platí pro osoby zaměstnané i OSVČ, které podléhají nebo podléhaly zákonům jednoho nebo více členských států a jsou občany členského státu. Dále jsou to osoby bez státní příslušnosti a uprchlíci sídlící na území jednoho z členských států a rodinní příslušníci či pozůstalí výše zmíněných osob, a to bez ohledu na státní příslušnost.¹⁰⁷ Nutno zmínit také studenty, kteří byli dle nařízení Rady č. 1408/71 postaveni na stejnou úroveň jako osoby zaměstnané či OSVČ, a to i s obdobnými právy pro jejich rodinné příslušníky a pozůstalé.¹⁰⁸ Toto ustanovení bylo zachováno i v nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/04.

Na druhé straně stojí věcný rozsah neboli okruh vztahů, na něž se norma vztahuje. Jedná se o okruh dávek, které jsou vypláceny z pojištění státu, ve kterém byla oprávněná osoba naposledy pojištěna. Mezi oblasti sociálního zabezpečení, které se týkají všech národních právních předpisů členských států patří dávky v nemoci, invaliditě, nezaměstnanosti, mateřství a otcovství, ve stáří, dále dávky rodinné, pozůstalostní, předdůchodové, dávky při pracovních úrazech, nemoci či pohřebné.¹⁰⁹

¹⁰⁵ TRÖSTER, Petr. *Právo sociálního zabezpečení*. 4., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2008, s. 69. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-032-4.

¹⁰⁶ Tamtéž

¹⁰⁷ TRÖSTER, Petr. *Právo sociálního zabezpečení*. 4., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2008, s. 70. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-032-4.

¹⁰⁸ *Nařízení Rady č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství*. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 14. června 1971

¹⁰⁹ *Sociální zabezpečení osob migrujících v rámci Evropské unie: Úvodní text vztahující se k základním předpisům* [online]. In: Oddělení koordinace sociálního zabezpečení - Ministerstva práce a sociálních věcí, 2020, [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/372805/uvod.pdf/1eb46de4-8efd-8eda-7a40-58a72a1feb3b>

2 PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 Komparace sociálních dávek v České republice a Rakousku

Poválečný vývoj Rakouska byl několikrát významně poznamenán politicko-historickými událostmi, které měli dopad jak na rakouskou domácí politiku, tak i na jeho hospodářskou situaci. Od konce války se Rakousko díky své geografické poloze a neutrálnímu statutu řadilo k vyspělým tržním ekonomikám. Označováno bylo za sociálně štedrý stát s vysokou životní úrovní, což mělo za následek i velkou imigrační aktivitu. Dokonce v první polovině devadesátých let se zde narodilo více dětí právě migrujícím osobám. Mezi další otřesy Rakouska patřilo rozšíření Evropské unie a vstup do Evropské měnové unie, což vedlo k restriktivním opatřením v sociální oblasti. Vlček a Kantorová ve své knize *Rodinná politika a demografie rodiny – statistiky, srovnání, analýzy vybraných evropských států* uvádí: „*Sociální výdaje klesly z téměř 30 % HDP v roce 1997 na 28,2 %. Následná revize sociálních dávek v roce 2000 ale tento pokles vynahradila.*“¹¹⁰

Statistický úřad Evropských společenství se sídlem v Lucembursku, který byl založen v roce 1953 nese název Eurostat. Tento úřad poskytuje statistiky a data, které definují či analyzují stav a vývoj Společenství. Dle databáze Eurostat činí celkové výdaje na sociální dávky v České republice 97,05 % a v sousedním Rakousku 97,48 %, a to z celkových výdajů na sociální ochranu.¹¹¹ Z hrubého domácího produktu pak celkové výdaje na sociální ochranu činí 18,5 % v Česku a 29,1 % v Rakousku.¹¹²

Pro komparaci následujících dávek bude využit jednotný kurz 26,274 ze dne 5. 3. 2021 dle Citfin, který pomáhá podnikatelům řešit zahraniční a platební styky od roku 1996.¹¹³ V neposlední řadě jsem se pro přesnější porovnání rozhodla dávky státní sociální podpory díky procentuálním výměrám projevit v průměrných čistých mzdách, které nám pak poukáží, jak si jednotlivé dávky v daném státě vedou. V celé práci budu pracovat s měsíční mzdou 35 441 Kč pro Českou republiku a 2 104 € čili 55 281 Kč pro Rakousko.¹¹⁴ Pro tento krok jsem se rozhodla hlavně kvůli rozlišné struktuře ekonomik, což se výrazně odráží na hodnotě HDP jednotlivých států.

¹¹⁰ VLČEK, Martin a Vladimíra KANTOROVÁ. *Rodinná politika a demografie rodiny - statistiky, srovnání, analýzy vybraných evropských států: studie*. Praha: Oeconomica, 2003, s. 61. ISBN 80-245-0618-1.

¹¹¹ *Celkové výdaje na sociální dávky: (% z celkových výdajů na sociální ochranu)* [online]. Praha: © Český statistický úřad, 2021 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tec00001>

¹¹² *Celkové výdaje na sociální ochranu: (běžné ceny, v % z HDP)* [online]. Praha: © Český statistický úřad, 2021 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tps00098>

¹¹³ Kurzy měn online: Sledujte vývoj kurzu měn online. Buďte v obraze a nepropásněte výhodnější devizový kurz. *Citfin.cz* [online]. Praha: Citfin, 2021 [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://www.citfin.cz/kurz-men/>

¹¹⁴ Gehälter in Österreich: Durchschnittsgehalt in Österreich (2021). *Jobted.at* [online]. Wien: JOBTED, 2021 [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://www.jobted.at/gehalt>

2.1.1 Příklad na dítě / Familienbeihilfe

Příklad na dítě neboli „die Familienbeihilfe“ je poskytován všem rodinám, a to bez ohledu na jejich příjem. Pro získání nároku na dávku musí být splněny základní podmínky, mezi které patří věková hranice dítěte a místo bydliště či obvyklé bydliště v Rakousku.

Věková hranice je nastavena na 18 let a v případě odborného vzdělání či jiné obdobné přípravy na budoucí povolání lze hovořit o 24 letech. Existují i výjimky do 25 let, které mají těhotné ženy, ženy s dětmi, vojenští zaměstnanci, zdravotně postižené osoby, dobrovolná sociální služba a dlouhodobá studia. Bez věkové hranice se tento příspěvek poskytuje dětem, u nichž je pravděpodobné, že budou trvale neschopné pracovat z důvodu zdravotního postižení, ke kterému došlo před 21. rokem věku nebo během následného odborného výcviku, a to do 25 let.¹¹⁵

Nárok na dávku zaniká v případě, kdy dítě dosáhlo věku 19 let a jeho vlastní příjem přesahuje částku 262 740 Kč (10 000 €) ročně. V případě jejího překročení, je nutné vrátit částku přídatku na dítě, o který byl limit přestoupen.¹¹⁶

Jedná se tedy o univerzální systém pro všechny obyvatele, který je financován z příspěvků a daní zaměstnavatelů. Výše přídatku závisí na počtu a věku dětí.

Tabulka č. 6 – Familienbeihilfe / Příklad na dítě pro rok 2021¹¹⁷

Věk dítěte	Výše rodinného příspěvku za jeden měsíc (1 dítě)
Do 3 let věku	2 995,- (114 €)
Od 3 let	3 203,- (121,9 €)
Od 10 let	3 718,- (141,5 €)
Od 19 let	4 338,- (165,1 €)

¹¹⁵ Österreich - Familie. *Ec.europa.eu* [online]. Europäische Kommission, 2020 [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1101&langId=de&intPageId=4401>

¹¹⁶ VLČEK, Martin a Vladimíra KANTOROVÁ. *Rodinná politika a demografie rodiny - statistiky, srovnání, analýzy vybraných evropských států: studie*. Praha: Oeconomica, 2003, s. 67. ISBN 80-245-0618-1.

¹¹⁷ Vlastní tvorba – Zdroj: Österreich - Familie. *Ec.europa.eu* [online]. Europäische Kommission, 2020 [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1101&langId=de&intPageId=4401>

Pro druhé, třetí a další děti jsou k celkové měsíční výši přídatku na děti poskytovány příplatky, které ho mohou výrazně zvýšit.

Tabulka č. 7 – Familienbeihilfe / Přídavek na dítě pro rok 2021 – příplatky¹¹⁸

Zvýšená částka	Pro počet dětí
187,- (7,1 €) / za každé dítě	2
457,- (17,4 €) / za každé dítě	3
696,- (26,5 €) / za každé dítě	4
841,- (32 €) / za každé dítě	5
938,- (35,7 €) / za každé dítě	6
1 366,- (52 €) / za každé dítě	7 a více

Opomenuty nejsou ani těžce postižené děti, jejichž přídavek se zvyšuje o další 4 096 Kč (155,90 €).¹¹⁹

V případě, že zdanitelný příjem rodiny v předcházejícím kalendářním roce, nepřekročil částku 1 445 070 Kč (55 000 €), náleží rodině dalších 526 Kč (20 €) měsíčně za každé třetí a další dítě.¹²⁰

Přídavek se poskytuje pouze na základě žádosti a jeho výplatu lze provést až 5 let zpětně. Kromě biologických rodičů mohou o přídavek na dítě požádat také prarodiče nebo pěstounské či adoptivní rodiče. Za určitých podmínek může být žadatelem i samotné dítě.¹²¹

Nutno podotknout, že v měsíci září se společně s přídavkem na dítě vyplácí i školní příspěvek pro děti od 6 do 15 let, který činí 2 627 Kč (100 €) na každé dítě. Dokonce se od 1. 1. 2019 tyto příspěvky vyplácí s ohledem na trvalé bydliště dítěte, a to podle životních nákladů v členských zemích.¹²²

Mimo jiné na základě daňového zákona dostávají všichni rodiče, kteří mají nárok na přídavek na dítě i daňový bonus na dítě. Vyplácen je ve výši 1 534 Kč (58,40 €) měsíčně na každé dítě a není třeba o něj žádat samostatně. Vyplácí se všem občanům bez ohledu na jejich daňové povinnosti, tedy i těm, kteří žádné daně neplatí.¹²³

¹¹⁸ Vlastní tvorba – Zdroj: Österreich - Familie. *Ec.europa.eu* [online]. Europäische Kommission, 2020 [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1101&langId=de&intPageId=4401>

¹¹⁹ Vergleichende Tabellen. *Www.missoc.org* [online]. Missoc Gegenseitiges Informationssystem für soziale Sicherheit, 2020 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.missoc.org/missoc-information/missoc-vergleichende-tabellen-datenbank/missoc-vergleichstabellen-datenbank-ergebnisse-anzeigen/?lang=de>

¹²⁰ Österreich - Familie. *Ec.europa.eu* [online]. Europäische Kommission, 2020 [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1101&langId=de&intPageId=4401>

¹²¹ Tamtéž

¹²² Vergleichende Tabellen. *Www.missoc.org* [online]. Missoc Gegenseitiges Informationssystem für soziale Sicherheit, 2020 [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://www.missoc.org/missoc-information/missoc-vergleichende-tabellen-datenbank/missoc-vergleichstabellen-datenbank-ergebnisse-anzeigen/?lang=de>

¹²³ Tamtéž

Tabulka č. 8 – Komparace přídatku na dítě v České republice a Rakousku¹²⁴

	Česká republika	Rakousko
Druh dávky	Testovaná	Netestovaná
Maximální věková hranice dítěte	26 let	25 let
Výše příspěvku	Do 6 let: 500,- / 800,- Od 6 do 15 let: 610,- / 910,- Od 15 do 26 let: 700,- / 1 000,-	Do 3 let: 2 995,- Od 3 let: 3 203,- Od 10 let: 3 718,- Od 19 let: 4 338,-
Příspěvek za každé další dítě	-	2 děti: 187,- / na dítě 3 děti: 457,- / na dítě 4 děti: 696,- / na dítě 5 dětí: 841,- / na dítě 6 dětí: 938,- / na dítě 7 a více dětí: 1 366,- / na dítě
Další příplatky	-	Těžce postižené dítě: 4 096,- Rodiny s nízkým příjmem 526,- / na dítě Školní příspěvek pro děti od 6 do 15 let: 2 627,-
Zpětná výplata	Max. 3 měsíce zpětně	Max. 5 let zpětně

Hned prvním a zároveň zásadním rozdílem u této dávky je její závislost a nezávislost na výši příjmu rodiny. Na rozdíl od České republiky patří tato dávka v Rakousku mezi netestované a je poskytována všem bez ohledu na příjem, což považuji za správné.

Mezi další nesrovnalosti patří maximální věková hranice a zpětná výplata dávky, která u nás činí pouze 3 měsíce.

Největší rozdíl lze zpozorovat u samotné výše přídatku na dítě, který je v obou zemích rozdělen do několika věkových kategorií. Nejenže Rakousku mnohem více dbá na zvyšování finanční hladiny přídatku u starších dětí, ale poskytuje hned několik dalších příplatků. V první řadě to jsou příspěvky za každé další dítě či těžce postižené dítě

¹²⁴ Vlastní tvorba

a rodiny s nízkým příjmem. Za další chvályhodnou pomoc považují školní příspěvek pro děti od 6 do 15 let.

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že v případě nejnižšího přídatku na dítě strádají české děti oproti těm rakouským až o 80 %.

Tabulka č. 9 – Komparace přídatku na dítě s výší průměrné hrubé mzdy¹²⁵

	Česká republika	Rakousko
Průměrná hrubá mzda	35 441,-	55 281,-
Nejnižší výše dávky	500,-	2 995,-
Výše procentní výměry	1,41 %	5,42 %

Z tabulky jasně vyplývá skutečnost, že Rakousko poskytuje rodinám s dětmi mnohem větší ochranu než Česká republika. Navíc u nás má vzhledem k testovanému příjmu rodin na tento přídatek nárok jen malé procento lidí.

2.1.2 Příspěvek na bydlení / Wohngeld

Tímto příspěvkem stát podporuje jedince s nízkými příjmy, kteří však musí splňovat základní požadavky, čímž je občanství Evropské unie či přímo rakouské a označení příslušného objektu za jeho registrované bydliště.

V neposlední řadě musí být uchazeči schopni prokázat minimální příjem, který se v roce 2021 pohybuje kolem 24 934 Kč (949 €) pro osamělé nebo svobodné rodiče a u párů se jedná přibližně o částku 37 414 Kč (1 424 €). Minimální standardy se u nezletilých dětí pohybují mezi 4 493-6 726 Kč (171-256 €), v závislosti na konkrétní spolkové zemi.¹²⁶

Výše uvedený minimální příjem je poskytován v případě, že nastane nouzová situace. Taková situace začíná v případě, kdy je příjem domácnosti pod minimálním standardem. Tento příjem pak zahrnuje 25% podíl na nákladech na bydlení. V případě, že skutečné náklady na bydlení tento podíl překročí, budou poskytnuty další výhody např. příspěvek na bydlení či nájemné. Příspěvek i náklady na bydlení mohou být v jednotlivých spolkových zemích velmi odlišné. Některé země platí vyšší částky, např. pokud jsou skutečné náklady na bydlení vyšší.¹²⁷

¹²⁵ Vlastní tvorba

¹²⁶ Vergleichende Tabellen. *Www.missoc.org* [online]. Missoc Gegenseitiges Informationssystem für soziale Sicherheit, 2020 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.missoc.org/missoc-information/missoc-vergleichende-tabellen-datenbank/missoc-vergleichstabellen-datenbank-ergebnisse-anzeigen/?lang=de>

¹²⁷ Österreich - Mindestsicherung. *Ec.europa.eu* [online]. Europäische Kommission, 2020 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1101&langId=de&intPageId=4409>

Příspěvek na bydlení ve Vídni

V této oblasti je při výpočtu důležitý rozdíl mezi uznanými a přiměřenými výdaji na bydlení. Nastane-li situace, kdy uznané náklady přesáhnou náklady přiměřené, zaplatí město Vídeň rozdíl mezi nimi. Tato skutečnost platí pro všechny typy bytů, tedy pro nájemní, družstevní i byty vlastníků. V případě, že se jedná o městské bydlení ve Vídni, vyplácí se příspěvek přímo společnosti Wiener Wohnen, nikoliv žadateli.¹²⁸

Příspěvek na bydlení v Burgenlandsku

Burgenlandsko při výpočtu tohoto příspěvku vychází z čistého nájemného a referenční hodnoty, která je zde stanovena na 124 Kč (4,70 €) za m². V případě, že nájemné tuto referenční hodnotu přesáhne, není na překročenou částku při výpočtu příspěvku na bydlení brán zřetel.

Klíčová je zde tedy užitná plocha, která pro jednu osobu činí 50 m² a od dvou osob 70 m². Každé nezletilé tuto plochu zvětší o 10 m². Na tuto užitnou plochu je vázán příspěvek na bydlení, který činí maximálně 79 Kč (3 €) za m².¹²⁹

Příspěvek na bydlení v Dolním Rakousku

Dolním Rakousko má příspěvek na bydlení rozdělen podle postavení a financování bytů či domů. První skupina řeší objekty postavené před rokem 1993, další jsou po roce 1993 tzv. „Model 2009“ a v neposlední řadě je to licenční smlouva od 1. července 2009.

Výpočet příspěvku je založen na velikosti rodiny a příjmu. Klíčové jsou výdaje na bydlení pro příslušnou užitnou plochu minus přiměřené výdaje na bydlení. Měsíční výdaje na bydlení mohou činit až částku 105 Kč (4,00 €) za m² užitné plochy.¹³⁰

Příspěvek na bydlení v Horním Rakousku

V případě této spolkové země je nutné vypočítat rozdíl mezi uznanými a přiměřenými výdaji na bydlení. Přiměřené náklady se vypočítají pomocí příjmu domácnosti po odečtení váženého příjmu, jehož základní částka činí 15 239 Kč (580 €). Tato částka se dále násobí na základě počtu osob v domácnosti.

Horní Rakousko má stanovenou užitnou plochu na 45 m² pro jednotlivce a 15 m² za každou další osobu v domácnosti. Za důležité považuji zmínit částku 7 882 Kč (300 €), která je pro tento měsíční příspěvek horní hranicí.¹³¹

¹²⁸ Wohnbeihilfe: Der große Bundesländerüberblick. *Wohnet - Wo und wie wohnen* [online]. Heise RegioConcept GmbH & Co. KG - Isabella Pils, 2020 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.wohnet.at/finanzieren/wohnbeihilfe-oesterreich-49741791>

¹²⁹ Tamtéž

¹³⁰ *Wohnbauförderung Wohnzuschuss/Wohnbeihilfe: Weil wir wissen, dass Wohnen kein Luxus sein darf*. 13. Abteilung Wohnungsförderung, Landhausplatz 1/Haus 7A, 3109 St. Pölten: Amt der NÖ Landesregierung, 2019, 27 s. Dostupné také z: <https://www.noe.gv.at/noe/Wohnen-Leben/WZ-brosch-2019.pdf>. Brožura.

¹³¹ Wohnbeihilfe. *Land Oberösterreich* [online]. Linz: Amt der o.ö. Landesregierung, Direktion Soziales und Gesundheit (SGD), 2021 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.land-oberoesterreich.gv.at/wohnbeihilfe.htm>

Příspěvek na bydlení v Salcbursku

Také Salcbursko používá pro výpočet přiměřených nákladů na bydlení roční čistý příjem a počet žijících osob v domácnosti.

Spolková země Salcburk se zaměřuje na pronájem dotovaných bytů, ale možné jsou i příspěvky na nedotované nájemní byty, a to na základě písemné nájemní smlouvy a ceny nepřekračující referenční nájemné. Takové nájemné v současné době čítá 211 Kč (8,03 €) za m² měsíčně.¹³²

Příspěvek na bydlení ve Štýrsku

Ve Štýrsku nese příspěvek na bydlení název „Wohnunterstützung“ a jeho výše převážně závisí na členech domácnosti, z nichž každý má určitou hodnotu. Tyto hodnoty se sčítají a následně dělí příjmem domácnosti. Výsledkem je vyměřovací základ pro příspěvek na bydlení. Nicméně i zde musí být odečteny náklady na bydlení od těch přiměřených.

Pro nárok na tuto dávku je dále nutné, aby žadatelova aktiva nepřesáhla 362 740 Kč (10 000 €).¹³³

Příspěvek na bydlení v Korutanech

Tento příspěvek se zde poskytuje jen v případě, že je příjem na osobu nižší než 22 333 Kč (850 €) za měsíc. Naopak u bytů nesmí od 1. ledna 2019 čisté nájemné za metr čtverečný překročit 179 Kč (6,80 €). Toto nájemné se vypočítá podle vzorce: m² x 6,80.

Korutany jako jedny z mála spolkových zemí ke způsobilým nákladům na bydlení přidávají nejen náklady na pronájem, ale i ty provozní. Existuje zde také dotace na bydlení pro mladé lidi ve věku od 18 do 25 let, jehož výše je 1 314 Kč (50 €) měsíčně a poskytuje se maximálně 2 roky.¹³⁴

Příspěvek na bydlení v Tyrolsku

Stejně jako u předchozích spolkových zemích, tak i zde výpočet závisí na nákladech na bydlení, výši příjmu a velikosti domácnosti. Užitná obytná plocha je maximálně 50 m² pro domácnost s jednou osobou a každou další se zvyšuje maximálně o 20 m².¹³⁵

Považuji za důležité zmínit, že Tyrol rozlišuje mezi dotacemi na bydlení u dotovaných nájemních bytů a nájemními či anuitními dotacemi u nedotovaných bytů.

¹³² *Wohnbauförderung Miete*. 7. Salzburg: Amt der Salzburger Landesregierung, SIR + Landesmedienzentrum, 2019, 24 s. Dostupné také z: https://www.salzburg.gv.at/bauenwohnen/~/Documents/WBF_Miete_2019_1_19.pdf. Brožura.

¹³³ Wohnbeihilfe: Der große Bundesländerüberblick. *Wohnt - Wo und wie wohnen* [online]. Heise RegioConcept GmbH & Co. KG - Isabella Pils, 2020 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.wohnet.at/finanzieren/wohnbeihilfe-oesterreich-49741791>

¹³⁴ Bauen und Wohnen / Wohnen, Beratung und finanzielle Hilfe: Wohnbeihilfe (BW-L58). *Land Kärnten* [online]. Klagenfurt am Wörthersee: Amt der Kärntner Landesregierung, 2021 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.ktn.gv.at/Service/Formulare-und-Leistungen/BW-L58>

¹³⁵ *Wohnbeihilfen: Wohnbauförderung Informationsblatt*. Tirol: Amt der Tiroler Landesregierung - Unser Land Tirol, 2020, 2 s. Dostupné také z: https://www.tirol.gv.at/fileadmin/themen/bauen-wohnen/wohnbaufoerderung/downloads_2019/mbi-beih.pdf. Brožura.

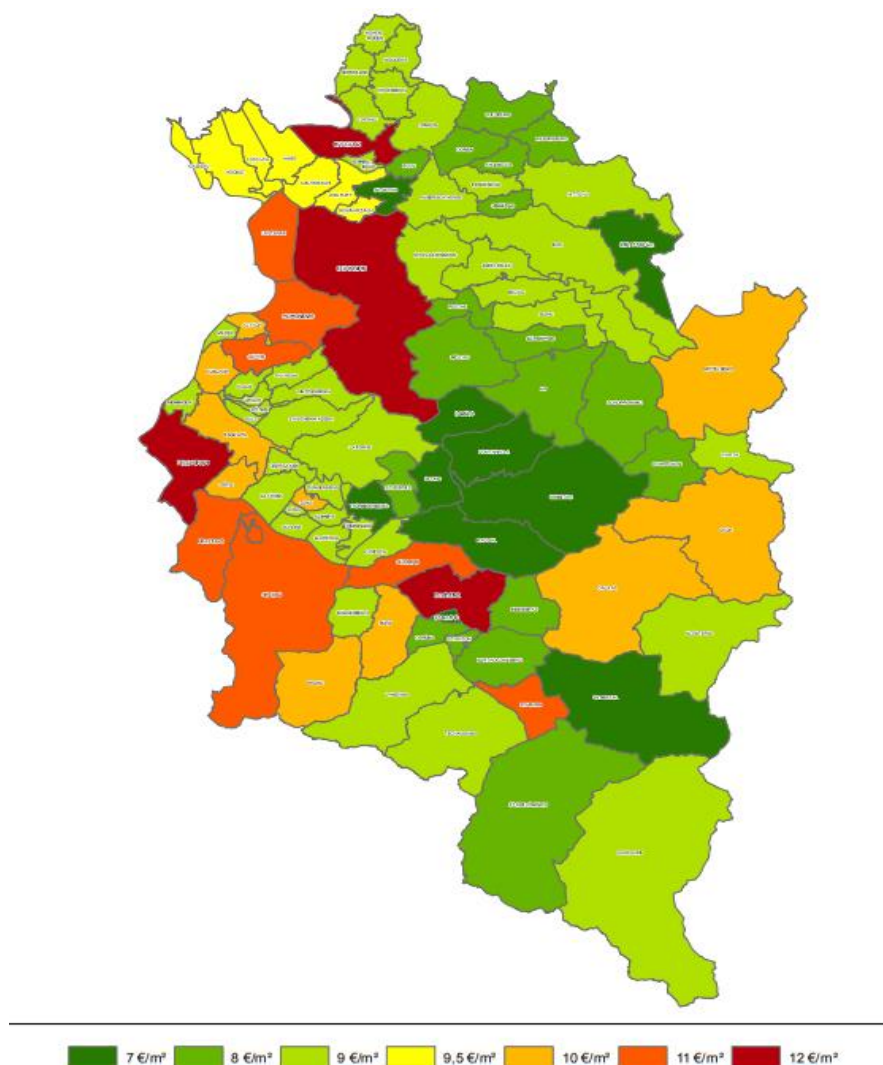
Příspěvek na bydlení ve Vorarlbersku

Ve Vorarlbersku existují příslušné obce, které kontrolují tzv. „přiměřenost nájemného“. Ceny za m² se zde určují nájmem bez DPH, který je následně vydělen užitnou plochou bytu.

Při schvalování nároku na dávku je přihlédnuto nejen k příjmu či velikosti domácnosti, ale i ke schopnosti pracovat. Přesněji tedy musí jít o prokázání práce na plný úvazek, protože se ke zkrácené nepřihlíží. Výjimku tvoří poživatelé důchodů a osamělý rodiče s dětmi do 6 let.

Ve Vorarlbersku je dále stanoveno, že vlastník disponibilního majetku v hodnotě nad 395 110 Kč (15 000 €), nemá na tento příspěvek nárok.¹³⁶

Obrázek č. 1 – Vorarlbersko – orientační hodnoty přiměřenosti nájemného¹³⁷

¹³⁶ Wohnbeihilfe: Wohnen ist Heimat - Leistbares Wohnen für Generationen 2021. Bregenz: Amt der Vorarlberger Landesregierung, 2020, 8 s. Dostupné také z: <https://vorarlberg.at/documents/21336/340787/Broschu%CC%88re+Wohnbeihilfe+2021/7dc665ad-5318-40c4-b9ec-8ffeae2e56ff>. Brožura.

¹³⁷ Richtwerte für Angemessenheit der Miete. *Vorarlberg unser Land* [online]. Bregenz: Wohnbauförderung, 2018 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://vorarlberg.at/documents/21336/434712/%C3%9Cbersichtskarte+-+Angemessenheit+der+Miete/813bd1db-8888-4cd0-b251-4d4fe790586f>

Tabulka č. 10 - Komparace příspěvku na bydlení v České republice a Rakousku¹³⁸

	Česká republika	Rakousko
Druh dávky	Testované	Testované
Výše příspěvku	0,30 či 0,35 x rozdíl mezi normativními náklady na bydlení a rozhodným příjmem rodiny	Výše příspěvku se v jednotlivých spolkových zemích liší. (Při výpočtu se dbá na příjmy, výdaje i užitnou plochu.)
Další příspěvky	-	1 314,- měsíčně po dobu 2 let (pro mladé lidi ve věku od 18 do 25)
Zpětná výplata	Max. 3 měsíce zpětně	Max. 6 měsíců zpětně

Z výše uvedeného je zřejmé, že příspěvek na bydlení v obou státech podléhá testování, což znamená určitou závislost na výši příjmu domácnosti. Klíčovým rozdílem je však jeho hodnota, jehož výpočet má v České republice jasný vzorec, ve kterém má zvláštní postavení i hlavní město Praha. Naopak v Rakousku se s jednotlivými spolkovými zeměmi výše příspěvku i jeho nárok liší. Některé tyto země dokonce poskytují pro mladé rakouské občany zvláštní dotace na bydlení. U nás jsou těmto lidem poskytovány např. půjčky na bydlení za zvýhodněný úvěr, kterou zřídilo Ministerstvo pro místní rozvoj prostřednictvím Státního fondu rozvoje bydlení v roce 2018.¹³⁹

Jako příklad pro porovnání těchto příspěvků jsem si vybrala čtyřčlennou rodinu (2 dospělí, 2 děti do 6 let), jejich čistý měsíční příjem činí 35 000 Kč. Bydlí ve městě, které má nad 100 000 obyvatel a jejich nájemné činí 10 000 Kč plus další měsíční poplatky v hodnotě 3000 Kč. Tato rodina v České republice má nárok na příspěvek na bydlení v hodnotě 4 244 Kč, což je 11,97 % z průměrné hrubé mzdy. Naopak v sousedním Rakousku, konkrétně ve spolkové zemi Štýrsko tento příspěvek činí 5 448 Kč, tedy 9,86 %.

V tomto případě z příkladu jasně vyplývá, že si v porovnání s průměrným platem lépe stojí Česká republika. Nicméně musím podotknout, že velmi pozitivně vnímám rakouské zapojení užité obytné plochy do výpočtu tohoto příspěvku (viz Obrázek č. 1), která zabraňuje velkým nájemním výkyvům. Inspirací a velkým přínosem by mohla být i pro náš stát, a to díky regulaci nájemného, která může vést k ochraně finančně slabších občanů či rodin.

¹³⁸ Vlastní tvorba

¹³⁹ Půjčky pro mladé. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Praha: Informační centrum Ministerstva pro místní rozvoj, 2018 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/bytova-politika/programy-dotace/pujcky-pro-mlade-mlade>

2.1.3 Porodné / Sachleistungen

Na rozdíl od České republiky nemají v sousedním Rakousku při narození dítěte žádné zvláštní příspěvky. Lze tady však zmínit tzv. Sachleistungen neboli věcné dávky na které mají nárok všechny ženy ze svého zdravotního pojištění. Zahrnují všechny nemocniční ošetření v souvislosti s porodem, tedy poradenství porodní asistence během těhotenství, dodávky léků a zdravotnických pomůcek, péči v nemocnici či lékařskou péči a pomoc porodní asistentky během těhotenství i po porodu.¹⁴⁰

Tabulka č. 11 - Komparace porodného v České republice a Rakousku¹⁴¹

	Česká republika	Rakousko
Druh dávky	Testovaná, jednorázová	
Výše příspěvku	První dítě: 13 000,- Druhé dítě: 10 000,- Dvojčata (první porod): 23 000,- Dvojčata (druhý porod): 10 000,-	-
Zpětná výplata	Max. 1 rok zpětně	

Příspěvek činí ve srovnání s průměrnou hrubou mzdou v ČR 36,68 %. V této oblasti by mohl jít náš stát příkladem pro Rakouskou republiku, která by mohla při této příležitosti zřídit podobný příspěvek, což by mohlo kladně ovlivnit porodnost. Naopak v České republice by mohla být tato dávka poskytována bez závislosti na výši příjmu rodiny, protože všechny rodiče tímto činem zabraňují stárnutí obyvatelstva a finanční příspěvek by jim mohl pomoci při zvládnutí nové rodičovské role.

2.1.4 Rodičovský příspěvek / Kinderbetreuungsgeld

„Kinderbetreuungsgeld“ neboli rodičovský příspěvek či příspěvek na péči o dítě je poskytován rodičům velmi malých dětí (zpravidla do tří let věku), kteří ho mají jako uznání za pečovatelskou službu a částečnou náhradu za ztracený příjem. Pro nárok na tento příspěvek musí být splněny všechny obecné požadavky jako např. legální pobyt či zaměření životních zájmů v Rakousku.¹⁴²

¹⁴⁰ Österreich - Mutterschaft. *Ec.europa.eu* [online]. Europäische Kommission, 2021 [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1101&langId=de&intPageId=4402>

¹⁴¹ Vlastní tvorba

¹⁴² *Zwei Systeme: Kinderbetreuungsgeld-Konto oder einkommensabhängiges Kinderbetreuungsgeld stehen zur Auswahl* [online]. Wien: Österreichische Gesundheitskasse, 2021 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.gesundheitskasse.at/cdscontent/?contentid=10007.861715&portal=oegkwportal>

V Rakousku si od 1. března 2017 mohou rodiče vybírat ze dvou systémů příspěvků na péči o dítě. První je tzv. paušální systém, kdy je vytvořen účet příspěvku na péči o dítě a v druhém případě je příspěvek závislý na příjmu.¹⁴³

Mezi výše uvedenými systémy si rodič vybírá hned při podání žádosti o příspěvek. Toto rozhodnutí si vyžaduje pozornost obou rodičů, protože je pro ně stejně závazné. Změna systému je však možná pouze do 14 dnů od první aplikace.¹⁴⁴

Tabulka č. 12 – Kinderbetreuungsgeld / Rodičovský příspěvek pro rok 2021¹⁴⁵

Příspěvek na péči o dítě – účet	Příspěvek na péči o dítě závislý na příjmu
Trvání nároku (v případě, že se týká jednoho z rodičů)	
365–851 dní od narození dítěte	365 dní od narození dítěte
Trvání nároku (v případě obou rodičů)	
456–1063 dní od narození dítěte	426 dní od narození dítěte
Výše příspěvku na péči za den	
382-890,- (14,53-33,88 €)	890-1 734,- (33,88 - 66,00 €) (úroveň dávek odpovídá 80 % poslední mzdy)
Nutnost zaměstnání	
Ne	Alespoň 182 kalendářních dnů před porodem/mateřskou dovolenou (ideálně zaměstnání podléhající zdravotnímu a důchodovému pojištění)
Paušální příspěvek (u rodin s nízkými příjmy)	
159,- (6,06 €) max. po dobu 365 dní	Bez příspěvku
Vícečetný porod	
Doplatek 50 % z příspěvku na péči o dítě za každé další vícečetné dítě	Bez doplatku

Bez ohledu na zvolenou možnost se rodiče při pobírání dávky mohou střídat, a to pouze dvakrát. To znamená, že existují maximálně tři bloky, přičemž každý blok musí trvat nejméně

¹⁴³ *Zwei Systeme: Kinderbetreuungsgeld-Konto oder einkommensabhängiges Kinderbetreuungsgeld stehen zur Auswahl* [online]. Wien: Österreichische Gesundheitskasse, 2021 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.gesundheitskasse.at/cdscontent/?contentid=10007.861715&portal=oegkwportal>

¹⁴⁴ Vergleichende Tabellen. *Www.missoc.org* [online]. Missoc Gegenseitiges Informationssystem für soziale Sicherheit, 2020 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.missoc.org/missoc-information/missoc-vergleichende-tabellen-datenbank/missoc-vergleichstabellen-datenbank-ergebnisse-anzeigen/?lang=de>

¹⁴⁵ Vlastní tvorba – Zdroj: *Tamtěž*

61 dní. Stejně jsou také simultánní příjmy příspěvku na péči o dítě, o které lze žádat jen výjimečně při prvním přechodu, kdy oba rodiče o tento příspěvek žádají současně po dobu až 31 dnů. Veškeré současně odebrané dny budou odečteny z celkové doby nároku.¹⁴⁶

Příspěvek na péči o dítě se poskytuje pouze nejmladšímu dítěti a je splatný pouze na základě žádosti. O jeho výplatu lze žádat maximálně 182 dní zpětně.¹⁴⁷

Tabulka č. 13 - Komparace rodičovského příspěvku v České republice a Rakousku¹⁴⁸

	Česká republika	Rakousko
Druh dávky	Netestovaná	Netestovaná
Maximální věková hranice dítěte	4 roky	3 roky
Délka pobírání	180–1460 dní od narození dítěte	365–1063 dní od narození dítěte
Výše příspěvku	300 000,- / pro jedno dítě V případě vícečetného porodu: 1,5 x 300 000,-	324 910,- až 738 720,- / pro jedno dítě V případě vícečetného porodu: + 50 % z výše příspěvku
Další příplatky	-	Rodiny s nízkým příjmem: 159,- / na dítě
Zpětná výplata	Max. 3 měsíce zpětně	Max. 182 dní zpětně

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že se rodičovský příspěvek v České republice i Rakousku řadí mezi dávky netestované a je možné si zvolit délku jeho pobírání. Délka čerpání příspěvku je stejně jako jeho zpětná výplata a věková hranice dítěte v České republice vyšší.

Naopak Rakousko se může pyšnit nejen volbou pobírání rodičovského příspěvku ze dvou systémů, ale i jeho roční výší. I v případě nejnižší možné varianty, činí celkové množství finančních prostředků na jedno dítě 324 910 Kč, což je téměř o 25 tisíc korun českých více než v České republice. Podíváme-li se na maximální možnou výši rakouského příspěvku, činí rozdíl skoro o 60 % více. Nutno podotknout, že v Rakousku nejsou opomenuty ani rodiny s nízkými příjmy, kterým k základní výši příspěvku náleží další příplatky.

¹⁴⁶ VLČEK, Martin a Vladimíra KANTOROVÁ. *Rodinná politika a demografie rodiny - statistiky, srovnání, analýzy vybraných evropských států: studie*. Praha: Oeconomica, 2003, s. 68. ISBN 80-245-0618-1.

¹⁴⁷ Österreich - Familie. *Ec.europa.eu/* [online]. Europäische Kommission, 2020 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1101&langId=de&intPageId=4401>

¹⁴⁸ Vlastní tvorba

Tabulka č. 14 – A jak si vede rodičovský příspěvek ve srovnání s průměrným ročním platem?¹⁴⁹

	Česká republika	Rakousko
Průměrný roční plat	425 292,-	773 927,-
Výše dávky	300 000,-	324 910–738 720,-
Výše procentní výměry	70,51 %	41,98 - 95,45 %

V souvislosti s průměrným ročním platem si oba státy vedou obstojně. Nicméně nejnižší rakouská výše příspěvku se zdá být na poměry tohoto státu poněkud nízká. Naopak nejvyšší hodnota dosahuje téměř 96 %, což je obdivuhodné. I v případě České republiky se s ohledem na její průměrný roční plat jedná o poměrně slušný výsledek.

Ráda bych ještě jednou vyzdvihla dva rakouské systémy pro pobírání rodičovského příspěvku, který vede nejen k aktivnímu zapojení obou rodičů do výchovy, ale i k lepší pozici rodičů, kteří usilují o skloubení pracovní kariéry s výchovou dítěte.

2.1.5 Pohřebné / Bestattungskosten

Sociální úřady hradí náklady na pohřeb jen ve výjimečných případech a na vyžádání. Jedná se o situace, kdy neexistují dědici nebo nejsou schopni nést náklady spojené s pohřbem. Pokryty jsou však pouze nezbytné náklady, což odpovídá velmi jednoduchému pohřbu.

Pohřebné jako takové je poskytované prostřednictvím zdravotního pojištění a vyplácí se osobě, která skutečně uhradila náklady na pohřeb. Jeho výše může činit maximálně 11 457 Kč (436,04 €).¹⁵⁰

Ve výjimečných případech může pojišťovna zcela nebo zčásti pokrýt náklady na přepravu zesnulé osoby.¹⁵¹

Tabulka č. 15 - Komparace pohřebného v České republice a Rakousku¹⁵²

	Česká republika	Rakousko
Druh dávky	Netestovaná	Netestovaná
Výše příspěvku	5 000,-	Max. 11 457,-
Zpětná výplata	Max. 1 rok zpětně	Max. 2 roky zpětně

Tato dávka je v obou státech vyplácena nezávisle na výši příjmu žadatele a její výše činí ve srovnání s průměrnou hrubou mzdou 14,11 % v Česku a 20,73 % v Rakousku.

¹⁴⁹ Vlastní tvorba

¹⁵⁰ Österreich - Hinterbliebenenrente. *Ec.europa.eu* [online]. Europäische Kommission, 2021 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1101&langId=de&intPageId=4408>

¹⁵¹ Vergleichende Tabellen. *Www.missoc.org* [online]. Missoc Gegenseitiges Informationssystem für soziale Sicherheit, 2020 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www.missoc.org/missoc-information/missoc-vergleichende-tabellen-datenbank/missoc-vergleichstabellen-datenbank-ergebnisse-anzeigen/?lang=de>

¹⁵² Vlastní tvorba

2.2 Zhodnocení komparace

Přídavek na dítě je v České republice závislý na výši příjmu rodiny, což má za následek nízké procento rodin, které na něj má možnost dosáhnou. Dokonce lze říci, že na tento přídavek mají nárok jen ty rodiny, kde je alespoň jeden z rodičů nezaměstnaný nebo oba mají měsíční příjem na hranici minimální mzdy. Naopak Rakousko tuto dávku poskytuje všem rodinám s dětmi i včetně nároku na další příplatky, a to bez ohledu na výši jejich příjmu. Lze tedy jednoznačně říci, že většina českých rodin si na tomto přídavku nepřilepší.

Příspěvek na bydlení v obou státech podléhá testování, což považuji za nevyhnutelné a správné. Naopak výpočty tohoto příspěvku jsou velmi rozdílné, protože všech devět spolkových zemí Rakouska má vlastní podmínky a pravidla. Nicméně právě u příspěvku na bydlení by mohla Česká republika Rakousku konkurovat, ale mohlo by jí být i inspirací v oblasti regulace nájemného prostřednictvím jasně stanovené částky za 1 m² obytné plochy.

Porodné je příspěvkem, který se v Rakousku bohužel nevyplácí. Naopak v tomto směru by se mohla inspirací stát Česká republika.

V případě rodičovského příspěvku mají oba státy možnost výběru doby jeho pobírání. Dokonce v Rakousku mají v souvislosti s výplatou dávky vytvořené dva systémy, mezi kterými si rodiče volí. V porovnání s Českou republikou bude bez ohledu na dobu pobírání výše rakouského příspěvku vždy vyšší, ale v případě jejich porovnání s průměrným ročním platem může i Česká republika excelovat.

Pohřebné je v Rakousku poskytované jen v ojedinělých případech, a to na základě zdravotního pojištění. Nicméně samotná výše rakouského příspěvku je v porovnání s Českou republikou vyšší.

Pokud bych měla zhodnotit celkovou komparaci výše uvedených dávek, k jejichž spravedlnosti mi pomohla výše procentní výměry zjištěné z hodnot jednotlivých dávek a průměrné hrubé mzdy nebo ročního platu, dovoluji si tvrdit, že větší ochranu a podmínky pro rodinný život nabízí Rakousko.

Již na základě nižšího HDP České republiky v porovnání s Rakouskem bylo zřejmé, že se tato skutečnost projeví i v oblasti státní sociální podpory. Samotná investice těchto států na sociální ochranu činí rozdíl až 11 %.

ZÁVĚŘ

Státní sociální podporu lze v rámci práva sociálního zabezpečení považovat za státem organizovanou solidaritu mezi občany, která slouží k překonání společensky uznané sociální situace. Tento systém již od počátku svého působení prochází velkou řadou změn. Důležité však je, že neustále zachovává principy a naplňuje účel, pro které byl přijat.

Většina evropských států se v současnosti potýká s problémem jako je nízká porodnost, což má za následek značné stárnutí obyvatelstva. Příčinou tohoto stavu může být fakt, že stát této situaci nevěnuje dostatečnou pozornost a neposkytuje uspokojivou a účelnou podporu rodinám. Právě dávky státní sociální podpory mají zachovávat schopnost rodin vychovávat další generace, a to bez jakéhokoliv zřetelného znevýhodňování oproti jiným rodinám.

Obeznamení čtenářů se systémem státní sociální podpory patřilo mezi první cíle mé bakalářské práce. O jeho naplnění jsem se snažila v teoretické části, kde jsem se zabývala základní charakteristikou státní sociální podpory a její platnou právní úpravou. Podrobný popis jsem věnovala jednotlivým dávkám, které jsou z tohoto systému poskytovány, tedy přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, porodné, rodičovský příspěvek a pohřebné. V souvislosti s těmito dávkami bylo žádoucí uvést i jejich výše, podmínky nároku či samotnou výplatu. Opomenuty nebyly ani orgány rozhodující o přiznání dávek státní sociální podpory. Poslední kapitolu teoretické části jsem zasvětila sociálnímu zabezpečení v rámci Evropské unie, které jsme od 1. května 2004 součástí.

Hlavní cíl byl splněn v praktické části, kde došlo k porovnání českých a rakouských již výše zmíněných dávek státní sociální podpory. Komparaci jsem provedla nejen u druhu dávek, zpětné výplatě či maximální věkové hranice, ale i u samotné výše dávky. Pro úplnost srovnání jsem se na základě hodnot jednotlivých dávek a průměrné hrubé mzdy či průměrného ročního platu v České republice a Rakousku propočítala k výši procentní výměry. Úkolem této výměry bylo spravedlivě poukázat na stát, který dle dávek státní sociální podpory poskytuje jedincům větší ochranu. V následném zhodnocení komparace jsem společně s vlastními názory poukázala na rozdílnosti v systémech státní sociální podpory a apelovala na stát, který nabízí vhodnější podmínky pro rodinný život.

V průběhu zpracování této práce jsem našla pochopení i ve větě, kterou jsem mnohdy v souvislosti s českými pendlery dojíždějícími do Rakouska za prací slychala. Nejenže dosahují vyššího platového ohodnocení, kterého se jim dostává až 14 x ročně, ale právě často omílané přídavky na děti jsou až o 80 % vyšší než v České republice.

Přestože většina dávek státní sociální podpory je závislá na výši příjmu jednotlivce či rodiny, pobírá je více než polovina obyvatel České republiky. Po zpracování této bakalářské práce se nemohu zbavit dojmu, že na základě fungování tohoto systému dochází k určitému znevýhodňování výdělečně činných osob. Naopak může docházet k jistému zneužívání ze strany osob, které se práci úmyslně vyhýbají a jistotu vidí právě u výše zmíněných dávek.

Pevně doufám, že se mi podařilo splnit všechny stanovené cíle a podala jsem celistvý přehled o problematice dávek státní sociální podpory, včetně jejich komparace s Rakouskou republikou. Vypracováním bakalářské práce jsem nabyla velkého množství nových informací, a to včetně efektivního oživení znalostí z německého jazyka. Věřím, že další rozvoj tohoto systému povede k podpoře osob, které to nejvíce potřebují, což vždy byly a jsou rodiny s dětmi.

CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ

This bachelor thesis deals with the issue of state social support benefits. The work is divided into two parts, which are further systematically divided into nine chapters. In the theoretical part I deal with the characteristics of state social support and the definition of basic concepts which include, for example: family, dependent child and living or subsistence minimum. I also deal with Act No. 117/1995 Coll., On state social support and a description of individual state social support benefits, which are divided into benefits provided depending on the amount of income and other benefits. The following is a description of the individual bodies deciding on the above-mentioned benefits and the last, seventh chapter points to social security within the European Union.

The practical part is a comparison of selected types of financial support in the Czech Republic and Austria. These allowances are: child allowance, housing allowance, maternity allowance, parental allowance and funeral allowance. The basis is to point out the similarity or, conversely, the difference in benefits and then evaluate which state offers more suitable conditions for family life.

The task of the whole work is to acquaint the reader with the system of state social support and the subsequent comparison of Czech and Austrian state social support benefits.

POUŽITÉ PRAMENY

Literární zdroje:

1. BŘESKÁ, Naděžda, Eva BURDOVÁ a Lucie VRÁNOVÁ. Státní sociální podpora. *Státní sociální podpora*. 8. aktualizované a doplněné vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2003. ISBN 80-7263-159-4.
2. BURDOVÁ, Eva. *Státní sociální podpora: komentář k zákonu*. 2., přeprac. vyd. Ostrava: Sagit, 1996. A5. ISBN 80-85789-82-5.
3. GIDDENS, Anthony. *Sociologie: Revidované vydání Philipem W. Suttonem ; [přeložil kolektiv překladatelek ve složení Tereza Jiroutová Kynčlová]*. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.
4. KREBS, Vojtěch, PRŮŠA, Ladislav. *Státní sociální podpora*. Praha: Grada, 2002. Právo pro každého (Grada). ISBN 80-247-0065-4.
5. MATĚJKOVÁ, Barbora a Jana PALONCYOVÁ. *Rodinná politika ve vybraných evropských zemích s ohledem na situaci v České republice*. Brno: Masarykova univerzita v Brně pro Výzkumný ústav práce a sociálních věcí Praha, 2005. ISBN 80-210-3630-3.
6. MUNKOVÁ, Gabriela. *Sociální politika v evropských zemích*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0780-8.
7. OSBORNE, Richard. *Sociologie*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-258-4.
8. TRÖSTER, Petr. *Právo sociálního zabezpečení*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-856-8.
9. TRÖSTER, Petr. *Právo sociálního zabezpečení*. 4., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2008. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-032-4.
10. VLČEK, Martin a Vladimíra KANTOROVÁ. *Rodinná politika a demografie rodiny - statistiky, srovnání, analýzy vybraných evropských států: studie*. Praha: Oeconomica, 2003. ISBN 80-245-0618-1.

Akademické práce:

1. DUFKOVÁ, Bc. Eva. *DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY*. Brno, 2017. Diplomová práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity - Veřejná správa. Vedoucí práce JUDr. Jana Komendová Ph.D.
2. DVOŘÁKOVÁ, Bc. Jana. *Státní sociální podpora*. Zlín, 2008. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně - Fakulta managementu a ekonomiky. Vedoucí práce Mgr. Leona Mácová.
3. HOLUBOVÁ, Klára. *Státní sociální podpora jako součást sociálního zabezpečení*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita - Právnická fakulta.
4. KLEJNOVÁ, Kateřina. *Systém státní sociální podpory: Účel a vývoj*. Praha, 2016. Diplomová práce. UNIVERZITA KARLOVA - Právnická fakulta. Vedoucí práce Doc. JUDr. Věra Štangová, CSc.

Brožury:

1. *Wohnbauförderung Miete*. 7. Salzburg: Amt der Salzburger Landesregierung, SIR + Landesmedienzentrum, 2019, 24 s. Dostupné také z: https://www.salzburg.gv.at/bauenwohnen/ Documents/WBF_Miete_2019_1_19.pdf. Brožura.
2. *Wohnbauförderung Wohnzuschuss/Wohnbeihilfe: Weil wir wissen, dass Wohnen kein Luxus sein darf*. 13. Abteilung Wohnungsförderung, Landhausplatz 1/Haus 7A, 3109 St. Pölten: Amt der NÖ Landesregierung, 2019, 27 s. Dostupné také z: <https://www.noe.gv.at/noe/Wohnen-Leben/WZ-brosch-2019.pdf>. Brožura.

3. *Wohnbeihilfe: Wohnen ist Heimat - Leistbares Wohnen für Generationen 2021.* Bregenz: Amt der Vorarlberger Landesregierung, 2020, 8 s. Dostupné také z: <https://vorarlberg.at/documents/21336/340787/Broschu%CC%88re+Wohnbeihilfe+2021/7dc665ad-5318-40c4-b9ec-8ffeae2e56ff>. Brožura.
4. *Wohnbeihilfen: Wohnbauförderung Informationsblatt.* Tirol: Amt der Tiroler Landesregierung - Unser Land Tirol, 2020, 2 s. Dostupné také z: https://www.tirol.gv.at/fileadmin/themen/bauen-wohnen/wohnbauforderung/downloads_2019/mbl-beih.pdf. Brožura.

Právní předpisy:

1. Bundesgesetz vom 9. September 1955 über die Allgemeine Sozialversicherung (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz – ASVG.).
2. Bundesgesetz vom 18. Dezember 1956 über Krankenanstalten – und Kuranstaltengesetz des Bundes (KAKuG) sowie Krankenanstaltengesetze der Bundesländer.
3. Bundesgesetz vom 26. Juni 1974 über die Fortzahlung des Entgelts bei Arbeitsverhinderung durch Krankheit (Unglücksfall), Arbeitsunfall oder Berufskrankheit (Entgeltfortzahlungsgesetz – EFZG).
4. Kinderbetreuungsgeldgesetz (KBGG) vom 7. August 2001.
5. Nález Ústavního soudu ze dne 17. prosince 2019 sp. zn. Pl. ÚS 31/17 ve věci návrhu na zrušení § 18 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
6. *Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.* In: *Úřední věstník Evropské unie.* 30. duben 2004
7. *Nařízení Rady č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství.* In: *Úřední věstník Evropské unie.* 14. června 1971
8. Nařízení vlády č. 61/2020 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima. In: *Sbírka zákonů České republiky.* 1. dubna 2020
9. Nařízení vlády č. 580/2020 Sb., kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2021 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení. In: *Sbírka zákonů České republiky.* 1. ledna 2021.
10. Zákon č. 582/1991 Sb. o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. In: *Sbírka zákonů České republiky.* 17. prosince 1991
11. Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. In: *Sbírka zákonů České republiky.* 4. srpna 1995
12. Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. In: *Sbírka zákonů České republiky.* 1. října 1995
13. Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. In: *Sbírka zákonů České republiky.* 1. ledna 2007
14. *Zákon č. 349/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.* In: *Sbírka zákonů České republiky.* 1. ledna 2020
15. Zákon č. 540/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v souvislosti s paušální daní. In: *Sbírka zákonů České republiky.* 1. ledna 2021.
16. *Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.* In: *Sbírka zákonů České republiky.* 1. ledna 1993

Elektronické zdroje:

1. Bauen und Wohnen / Wohnen, Beratung und finanzielle Hilfe: Wohnbeihilfe (BW-L58). *Land Kärnten* [online]. Klagenfurt am Wörthersee: Amt der Kärntner Landesregierung, 2021 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.ktn.gv.at/Service/Formulare-und-Leistungen/BW-L58>
2. *Celkové výdaje na sociální ochranu: (běžné ceny, v % z HDP)* [online]. Praha: © Český statistický úřad, 2021 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tps00098>
3. *Celkové výdaje na sociální dávky: (% z celkových výdajů na sociální ochranu)* [online]. Praha: © Český statistický úřad, 2021 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tec00001>
4. Gehälter in Österreich: Durchschnittsgehalt in Österreich (2021). *Jobted.at* [online]. Wien: JOBTED, 2021 [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://www.jobted.at/gehalt>
5. Informace pro občany. *Uradprace.cz* [online]. Praha: Úřad práce ČR, 2021 [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/informace-pro-obcany>
6. Kurzy měn online: Sledujte vývoj kurzu měn online. Buďte v obraze a nepropásněte výhodnější devizový kurz. *Citfin.cz* [online]. Praha: Citfin, 2021 [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://www.citfin.cz/kurz-men/>
7. O MPSV. © *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Praha: MPSV ČR, 2019 [cit. 2021-01-13]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/o-mpsv>
8. O Úřadu práce České republiky. *Úřad práce ČR* [online]. Praha: © Úřad práce ČR, 2020 [cit. 2021-01-13]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/o-uradu-prace>
9. Österreich - Familie. *Ec.europa.eu* [online]. Europäische Kommission, 2020 [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1101&langId=de&intPageId=4401>
10. Österreich - Hinterbliebenenrente. *Ec.europa.eu* [online]. Europäische Kommission, 2021 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1101&langId=de&intPageId=4408>
11. Österreich - Mindestsicherung. *Ec.europa.eu* [online]. Europäische Kommission, 2020 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1101&langId=de&intPageId=4409>
12. Österreich - Mutterschaft. *Ec.europa.eu* [online]. Europäische Kommission, 2021 [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1101&langId=de&intPageId=4402>
13. Pohřebné. *Úřad práce ČR* [online]. Praha: Úřad práce ČR, 2021 [cit. 2021-01-09]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/pohrebne>
14. Porodné. *Úřad práce ČR* [online]. Praha: Úřad práce ČR, 2021 [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/porodne>
15. Příspěvek na bydlení. *Úřad práce ČR* [online]. Praha: Úřad práce ČR, 2021 [cit. 2021-01-07]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/prispevek-na-bydleni>
16. Přídavky na dítě 2021 - Kalkulačka. *penize.cz* [online]. Praha: Peníze.CZ a dodavatelé [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/kalkulacky/pridavky-na-dite>
17. Půjčky pro mladé. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Praha: Informační centrum Ministerstva pro místní rozvoj, 2018 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/bytova-politika/programy-dotace/pujcky-pro-mlade-mlade>
18. Richtwerte für Angemessenheit der Miete. *Vorarlberg unser Land* [online]. Bregenz: Wohnbauförderung, 2018 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://vorarlberg.at/documents/21336/434712/%C3%9Cbersichtskarte++Angemessenheit+der+Miete/813bd1db-8888-4cd0-b251-4d4fe790586f>

19. Rodičovský příspěvek. *Úřad práce ČR* [online]. Praha: Úřad práce ČR, 2021 [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/rodicovsky-prispevek>
20. *Sociální zabezpečení osob migrujících v rámci Evropské unie: Úvodní text vztahující se k základním předpisům* [online]. In: Oddělení koordinace sociálního zabezpečení - Ministerstva práce a sociálních věcí, 2020, [cit. 2021-02-07]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/372805/uvod.pdf/1eb46de4-8efd-8eda-7a40-58a72a1feb3b>
21. Sociální zabezpečení osob pohybujících se v rámci EU. *Mpsv.cz* [online]. Praha: © Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020 [cit. 2021-02-07]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialni-zabezpeceni-osob-pohybujicich-se-v-ramci-eu>
22. *Určení státu pojištění* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení, 2020 [cit. 2021-02-07]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/web/cz/urceni-statu-pojisti>
23. Ústavní soud nechal přídavky na děti beze změn. *Advokátní deník.cz*. [online]. Praha: ADVOKÁTNÍ DENÍK, 2020, 7.1.2020 [cit. 2021-01-06]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/01/07/ustavni-soud-nechal-pridavky-na-deti-beze-zmen/>
24. Vergleichende Tabellen. *Www.missoc.org* [online]. Missoc Gegenseitiges Informationssystem für soziale Sicherheit, 2020 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.missoc.org/missoc-information/missoc-vergleichende-tabellen-datenbank/missoc-vergleichstabellen-datenbank-ergebnisse-anzeigen/?lang=de>
25. Výdělečná činnost. *Vyplata.cz* [online]. Praha: Vyplata.cz s.r.o., 2018 [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <https://www.vyplata.cz/statnisocialnipodpora/vydelecnacinnost.php>
26. Wohnbeihilfe: Der große Bundesländerüberblick. *Wohnet - Wo und wie wohnen* [online]. Heise RegioConcept GmbH & Co. KG - Isabella Pils, 2020 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.wohnet.at/finanzieren/wohnbeihilfe-oesterreich-49741791>
27. Wohnbeihilfe. *Land Oberösterreich* [online]. Linz: Amt der o.ö. Landesregierung, Direktion Soziales und Gesundheit (SGD), 2021 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.land-oberoesterreich.gv.at/wohnbeihilfe.htm>
28. *Zwei Systeme: Kinderbetreuungsgeld-Konto oder einkommensabhängiges Kinderbetreuungsgeld stehen zur Auswahl* [online]. Wien: Österreichische Gesundheitskasse, 2021 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.gesundheitskasse.at/cdscontent/?contentid=10007.861715&portal=oegkwportal>
29. Životní a existenční minimum. *Mpsv.cz* [online]. Praha: © Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020 [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/zivotni-a-existencni-minimum1>
30. *Životní a existenční minimum: Životní a existenční minimum v roce 2020 a 2021* [online]. Poradce Podnikatele, spol. s r.o., 2020 [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <https://www.daneprolidi.cz/aktualita/zivotni-a-existencni-minimum.htm>

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

APOD.	A podobně
Č	Číslo
ČL	Článek
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
EHP	Evropský hospodářský prostor
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
KČ	Česká koruna
MAX.	Maximálně
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NAPŘ.	Například
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
RESP.	Respektive
SB.	Sbírka
SP.	Spisová značka
TZV.	Takzvaný
ÚS	Ústavní soud
VIZ	„Podívej se“
ZN.	Značka

SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Tab. č. 1 - Přídavek na dítě pro rok 2021.....	18
Tab. č. 2 – Příspěvek na bydlení pro rok 2021 – náklady.....	19
Tab. č. 3 – Příspěvek na bydlení pro rok 2021 – ostatní náklady.....	19
Tab. č. 4 – Příspěvek na bydlení pro rok 2021 – normativní náklady na bydlení (nájemní).....	20
Tab. č. 5 – Příspěvek na bydlení pro rok 2021 – normativní náklady na bydlení (družstevní).....	20
Tab. č. 6 – Familienbeihilfe / Přídavek na dítě pro rok 2021.....	35
Tab. č. 7 – Familienbeihilfe / Přídavek na dítě pro rok 2021 – příplatky.....	36
Tab. č. 8 – Komparace přídavku na dítě v České republice a Rakousku.....	37
Tab. č. 9 – Komparace přídavku na dítě s vyšší průměrné hrubé mzdy.....	38
Obr. č. 1 – Vorarlbersko – orientační hodnoty přiměřenosti nájemného.....	41
Tab. č. 10 - Komparace příspěvku na bydlení v České republice a Rakousku.....	42
Tab. č. 11 - Komparace porodného v České republice a Rakousku.....	43
Tab. č. 12 – Kinderbetreuungsgeld / Rodičovský příspěvek pro rok 2021.....	44
Tab. č. 13 - Komparace rodičovského příspěvku v České republice a Rakousku.....	45
Tab. č. 14 – A jak si vede rodičovský příspěvek ve srovnání s průměrným ročním platem?.....	46
Tab. č. 15 - Komparace pohřebného v České republice a Rakousku.....	46